

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANIDIR

EKONOMİ 2020'DE YÜZDE 1,8 BÜYÜDÜ

ÇETİN ÜNSALAN:
"BÖLGESEL BLOKLAR VE DIŞ TİCARET"

Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini atan, dini nitelikli eğitim ve yargılamaya son veren, hilaffeti sonlandıran **3 Mart 1924 tarihli Devrim Yasaları'nın kabulünün 97. yıldönümü kutlu olsun!**

USİAD

18

MART

1915

ÇANAKKALE

ZAFERİ

Kutlu Olsun

USİAD

Seçkin ve Kurumsal Müşterilerin Tercihi VBT Yazılım A.Ş.

E-Dönüşüm Uygulamaları	VBT E-Fatura VBT E-Arşiv Faturası VBT E-Defter VBT E-Bilet	VBT E-SMM VBT E-İrsaliye VBT E-Müstahsil Makbuzu VBT E-Saklama
Kamu Uygulamaları	VBT AppCity - Belediye Operasyon ve Yönetim Uygulaması VBT AppUtility - Su ve Doğalgaz ABYS Uygulaması VBT AppMobil - Belediye Mobil Uygulaması VBT AppGIS - Coğrafi Sistemler Uygulaması VBT ALO 153 ve ALO 185 Uygulamaları	
Ticari Uygulamalar	VBT VizyonİK - İnsan Kaynakları Yönetim Sistemi VBT İşçi Sağlığı ve Güvenliği Uygulaması VBT Sigorta Teşvik Uygulaması VBT Oto Yan Sanayi Üretim Uygulamaları VBT WorkForce - Mobil PDKS VBT Servis Yönetimi Uygulaması	

Red Hat

Sizleri de Bu Dijital Dönüşüme Davet Ediyor

"Güvenli teknik çözümler"

Endüstriyel tesislere alt ısı santralleri ve mekanik uygulamaları, tesis kurma, planlama, proje yapım etüd ve fizibilite konularında faaliyet gösteren **PETEK İNŞAAT**, 25 yıllık tecrübesi, uzman kadrosu ile teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek çalışmalarını sürdürecektir.

Demiröler Sitesi 9. Cadde No: 63 Zeytinburnu - İSTANBUL
Tel: +90 212 547 08 77 (pbx) Faks: +90 212 558 73 57
www.peteklimited.com.tr

PETEK İNŞAAT

İÇİNDEKİLER

Dr. Mahfi EĞİLMEZ

20

TÜRKİYE EKONOMİSİNİN TEMEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLU

Türkiye'nin çok uzun bir süredir yüksek enflasyon sorunu var. Yüksek enflasyonun varlığı faizlerin de yüksek olmasına yol açıyor. Enflasyon sorunu döneme bağlı olarak farklı nedenlerden kaynaklanarak çözümsüz biçimde ekonominin tepesinde duruyor. Son birkaç yılda enflasyonun temel nedeni TL'nin yüksek dış değer kaybı yaşaması. Türkiye'nin üretimde kullandığı girdilerin (hammadde, ara malları ve makine teçhizat gibi sermaye malları) önemli bölümü ithal ediliyor.

24

PİYASA YAPILANDIRMADAN ALARM VERDİ

Son 5 yılda dördüncüsü gerçekleştirilen borç yapılandırmasının başvuru tarihinin sonuna gelindi. Öncelikle sonda söyleyeceğimi baştan belirteyim ki, ortaya çıkan durum yeni bir yapılandırmanın geleceğini de çok net haber veriyor. Fakat bundan da önemlisi yapılandırmanın artık çözüm olmadığını da bizi kalın harflerle anlatıyor.

Çetin Ünsalan

30

“COVID-19: BİR
VİRÜSTEN
ÖTESİ”
ÜZERİNE

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI

- 10 EKONOMİ 2020’DE YÜZDE 1,8 BÜYÜDÜ
- 12 TİM BAŞKANI GÜLLE: “TÜRKİYE’NİN BÜYÜMESİNDE İHRACATIN KATKISI BÜYÜK”
- 14 İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI BAHÇIVAN: “BU BÜYÜME SANAYİNİN BAŞARISIDIR”
- 16 EBSO: “PANDEMİ DE ‘SANAYİLEŞMEKTEN BAŞKA ÇARE YOK’ DİYOR”
- 18 EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ: “HEDEFİMİZ YÜKSEK HIZLI BÜYÜME DEĞİL, YÜKSEK KALİTELİ SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR EKONOMİK BÜYÜME”
- 26 Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA : GIDA FİYATLARI NEREYE GİDİYOR?
- 32 TEKSTİL İHRACATÇISINA REKABET DOPİNGİ
- 34 İMALAT PMI ŞUBAT AYINDA GERİLEDİ
- 36 KOSGEB’TEN 2020’DE 69 BİN İŞLETMEYE 1,5 MİLYAR LİRA DESTEK
- 38 Prof. Dr. İbrahim ORTAŞ: EĞİTİM KİŞİYE BÜTÜNÜ KAVRAMA YETENEĞİ KAZANDIRMALI

Yıl: 22 Sayı: 130 MART 2021
E-dergimiz ayda bir yayımlanmaktadır
Yaygın süreli yayın

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ ADINA SAHİBİ:
Cengiz AYDIN

Genel Yayın Yönetmeni
Şenol ÇARIK

Görsel Yönetmen
Deniz TOPRAK

Bildiren Yönetim Yeri:
USİAD Genel Merkez:
Gürsel Mah. 28 Nisan Caddesi
Evim İş Merkezi No: 19 D: 36
Kağıthane–İstanbul
Tel: (0 212) 217 36 48
Faks: (0 212) 217 36 50
e-posta: iletisim@usiad.net
bilgi@usiad.net
www.usiad.net

Danışma Kurulu: (Alfabetik Sırayla)
Prof. Dr. Barış Doster
Prof. Dr. Emin Gürses
Prof. Dr. Eren Omay
Prof. Dr. Erol Manisalı
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Şefik Soyuyüce
Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel

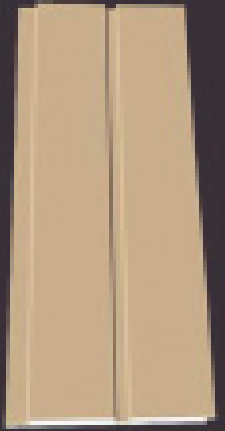
Prof. Dr. İ. Reşat Özkan
Dr. Necip Hablemitoğlu
Murteza Çelikel
Cevdet İnci
Onursal Başkan:
Kemal Özden
Mete Akyol
Kazım Arslan
Emin Nedim Gülkaç

USİAD Denizli Şube:

Saltak Cad. No: 29 K: 6
Tel-Faks: (0 258) 264 27 28

USİAD İzmir Girişim Kurulu:
5709 Sk. No: 37 Karabağlar
Tel ve Faks: (0 232) 253 10 08
E-posta: tbayir@as-el.com.tr

Dergimize gönderilecek yazılar e-posta ile
iki sayfayı geçmeyecek şekilde
gönderilmelidir. Yazılardan yazarlar, reklamlardan fir-
malar sorumludur. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

SD 110
50 x 4 x 200 cm

SD 120
50 x 4 x 200 cm

SD 130
50 x 4 x 200 cm

SD 140
50 x 4 x 200 cm

SD 150
50 x 4 x 200 cm

SD 160
50 x 4 x 200 cm

DIŞ CEPHE KAPLAMALARI

Yapılanın en iyi, en güvenilir doğu: Sif moda diye, diő eikberler dayalıız ve pahalı kaplamalar, binanın genel dokusu ile bir bütünlük sağlanıyor ise parana sakağa almış oluruz.

Peki nedir bu incelikler...

Ulaő Polistren'in diő cephe kaplama malzemeleri binanıza görsel mükemelleğe ve diő etkenlere en dayanıklı malzeme olmasının yanarına benzer Örürlere göre daha ekonomiktir.

Kendi malını kullan

Kendi ülkeni zengin et

Biz ithal mallar kullandıkça, bize mal satan ülkenin üretimi, kalitesi, verimi ve kârı artıyor; kendi üretimimiz ise düşüyor. Onlar, bizim paralarımızla kendi insanlarına daha iyi sağlık ve eğitim hizmeti, daha bakımlı kentler, daha konforlu bir yaşam sağlıyor. Bizim ülkemizde üretimin ve kazancın azalması ise, yaşam koşullarımızın her gün daha da kötüye gitmesi demektir.

USİAD

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

EKONOMİ 2020'DE YÜZDE 1,8 BÜYÜDÜ

Türkiye ekonomisi, büyük bir çoğunluğunu dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgınıyla mücadeleyle geçirdiği 2020 yılını yüzde 1,8'lik büyümeyle tamamladı. Son çeyrek büyüme performansı yüzde 5,9 ile yüzde 7 civarındaki beklentilerin altında kaldı.

Türkiye ekonomisi, 2020 yılının son çeyreğinde, yüzde 5,9'luk büyüme kaydetti. Böylece Türkiye'nin 2020 yılı tamamında büyüme performansı yüzde 1,8 olarak gerçekleşti. Türkiye'nin son çeyrekte yüzde 7 civarında büyümesi bekleniyordu.

Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 16,8 artarak 5 trilyon 47 milyar 909 milyon lira olarak gerçekleşti.

TÜİK, 2020 yılı ikinci ve üçüncü çeyrek büyüme rakamlarında revizyon yaptı

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2020 yılında zincirlenmiş hacim endeksi olarak finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 21,4, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 13,7, tarım sektörü yüzde 4,8, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 2,8, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2,6, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 2,5 ve sanayi yüzde 2 arttı. Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 5,2, hizmetler yüzde 4,3, inşaat sektörü ise yüzde 3,5 azaldı.

Kişi başına GSYH değeri, 2020'de cari fiyatlarla 60 bin 537 lira (8 bin 599 dolar) olarak hesaplandı. Öte yandan TÜİK, 2020 yılı ikinci ve üçüncü çeyrek büyüme rakamlarında revizyon yaptı.

2020 yılında çeyreklik bazda performans şöyle:

İlk çeyrek: Yüzde 4,5 büyüme,
İkinci çeyrek: Yüzde 10,3 daralma
Üçüncü çeyrek: Yüzde 6,3 büyüme

Dördüncü çeyrek: Yüzde 5,9 büyüme

Üretim yöntemiyle gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) tahmini geçen yılın 4'üncü çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 26,2 yükselerek 1 trilyon 524 milyar 788 milyon liraya ulaştı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), geçen yılın son çeyreği ile 2020'ye ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla verilerini açıkladı.

Türkiye ekonomisi yüzde 1,8 büyüdü

Buna göre, Türkiye ekonomisi, 2020'nin son çeyreğinde yüzde 5,9, yılın tamamında da yüzde 1,8 büyüdü.

GSYH verilerinde 2020'nin ikinci çeyrek büyüme verisi yüzde 10,3, üçüncü çeyrek büyüme verisi yüzde 6,3'e revize edildi.

Üretim yöntemiyle GSYH tahmini, geçen yılın 4'üncü çeyreğinde cari fiyatlarla yüzde 26,2 artarak 1 trilyon 524 milyar 788 milyon lira olarak gerçekleşti.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, söz konusu çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,7, takvim etkisinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 5,8 arttı.

Hane halkı nihai tüketim harcamaları yüzde 3,2 yükseldi

Hane halkı nihai tüketim harcamaları 2020'de bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre yüzde 3,2 arttı ve GSYH içindeki payı yüzde 56,4 oldu. Hane halkı nihai tüketim harcamaları, geçen yılın 4'üncü çeyreğinde 2019'un aynı dönemine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 8,2 yükseldi. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 6,6, gayrisafi sabit sermaye oluşumu da yüzde 10,3 arttı.

İthalat yüzde 2,5 artış kaydetti

Geçen yıl, 2019'un zincirlenmiş hacim endeksine göre mal ve hizmet ithalatı yüzde 7,4 yükselirken, ihracat yüzde 15,4 düştü. Mal ve hizmet ihracatı, 2020'nin 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak aynı kalırken, ithalatı yüzde 2,5 artış kaydetti.

İş gücü ödemelerinde artış

İş gücü ödemeleri 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 9,6, net işletme artışı/karma gelir yüzde 20,2 yükseldi. İş gücü ödemeleri geçen yılın 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12,2, net işletme artışı/karma gelir yüzde 32 artış kaydetti.

İş gücü ödemelerinin cari fiyatlarla gayrisafi katma değer içindeki payı 2019'un aynı çeyreğinde yüzde 34,8 iken bu oran geçen yılın 4'üncü çeyreğinde yüzde 33 oldu. Net işletme artışı/karma gelirin payı ise yüzde 47,5'ten yüzde 49,4'e çıktı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), geçen yılın son çeyreği ile 2020'ye ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla verilerini açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi, 2020'nin son çeyreğinde yüzde 5,9, yılın tamamında da yüzde 1,8 büyüdü.

TİM BAŞKANI GÜLLE:

“TÜRKİYE’NİN BÜYÜMESİNDE İHRACATIN KATKISI BÜYÜK”

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle, yaptığı yazılı açıklamada TÜİK tarafından açıklanan 2020 büyüme rakamlarını değerlendirdi. Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgına rağmen büyüyen sayılı ülkeler arasına giren Türkiye’nin bu başarısında ihracat ailesinin katkısının büyük olduğunu vurgulayan Gülle, “Türkiye’nin büyümede öncü olmaya yeni dönemde de devam edeceğine inanıyorum. Türkiye ihracatla büyümeye devam ediyor. İhracatın ülkemizin güvencesi olduğunun bilinciyle, son aylarda ihracatta kazandığımız ivmeyi koruyarak, hedeflerimize, kararlılıkla yürümeye devam ediyoruz. Küresel ticaretin azaldığı ve dünya ekonomisinin küçüldüğü bir yılda, rekor ihracat başarısına imza atan sektörlerimiz, üretim ve tedarikçi gücünü göstererek güven tazeledi” ifadelerini kullandı.

“TÜRKİYE MARKASI GÜÇ KAZANIYOR”

İsmail Gülle, dünya ekonomisinde yüzde 4 daralmanın beklediği 2020’de bazı sektörlerin tarihi rekorlara imza attığını, bazılarının ise her koşulda üretebilme yeteneğini gösterdiğini belirterek, küresel tedarik zincirlerinde salgınla hızlanan yeniden yapılanma sürecinin faydalarını şimdiden görmeye başladıklarının altını çı-

zdi. Her sektörde ihraç mallarına talebin arttığını, Türkiye markasının güç kazandığını vurgulayan Gülle, salgın öncesine göre tedarik zincirlerinde daha kritik bir konumda yer aldıklarını aktardı.

“Son çeyrekte ihracatımızı 50 milyar doların üzerine çıkardık”

Yüksek teknoloji ve katma değerli üretimle ihracata odaklanmış bir Türkiye’nin bulunduğunu ifade eden Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle, şu değerlendirmelerde bulundu:

“Salgın sürecinin başından beri, hem yurt içi tedariki aksatmamak hem de ihracatı sürdürebilmek adına fabrikalarımızı kapatmadan, hep birlikte seferber olduk ve üretime aralıksız devam ettik. Bugün, o dönem gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızın meyvelerini topluyoruz. Son çeyrekte ihracatımızı 50 milyar doların üzerine çıkardık. Bu rakam, bize artık ihracatta yıllık 200 milyar dolar seviyesini aşmanın zamanının geldiğini gösteriyor. İhracat ailesinin sahadaki neferleri olarak, bu hedefe ulaşmak adına gece gündüz demeden çalışmayı sürdürüyoruz. TİM olarak, Türkiye’nin hedeflerine hızla ulaşması için her zaman olduğu gibi desteğe devam edeceğiz.”

İSO YÖNETİM KURULU BAŞKANI BAHÇIVAN:

“BU BÜYÜME SANAYİNİN BAŞARISIDIR”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan 2020 yılı Türkiye ekonomisi büyüme verilerine ilişkin bir açıklama yaptı. Açıklamasında 2020 yılı büyümesine imalat sanayi sektörünün verdiği güçlü desteğe dikkat çeken İSO Başkanı Bahçivan, “bu büyüme sanayinin başarısıdır” dedi.

“EN GÜÇLÜ DESTEK İMALAT SANAYİİNDEN”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, açıklamasında şunları belirtti:

“Covid-19 pandemisi nedeniyle son derece zorlu ekonomik faaliyet koşullarından geçtiğimiz bir yıl olan 2020 yılındaki ülkemizin büyüme performansının, beklentilerin aksine pozitif bantta gerçekleşmiş olmasını çok değerli buluyorum. Bu büyüme ile ilgili dikkat çekmek istediğim nokta; sanayimizdeki büyümenin, Türkiye büyümesinden de öte bir başarı hikayesi olduğu gerçeğidir.

Ülkemizin, ekonomisini pozitif büyümeyle kapattığı bir yılda en güçlü desteği imalat sanayiinden almış olması, biz sanayiciler için tek kelimeyle ifade edecek olursam gurur vericidir. Sanayimizin bu performansına, en zorlu ekonomik faaliyet koşullarında dahi ülke ekonomisinin en değerli teminatı ve omurgası olduğunun bir göstergesi olarak bakmalıyız.

“DÜNYAYA ÖRNEK OLACAK BİR BAŞARI HİKAYESİ”

Türkiye sanayisi, pandemi koşullarının yaşamımızda ve çalışma koşullarında yarattığı bütün zorlu koşullara rağmen, başta çalışanlarıyla ve yöneticileriyle olmak üzere iş ve tedarik ortaklarıyla dünyaya örnek olacak bir başarı hikayesi yazmıştır. Sanayimiz bu başarısıyla; bundan önce olduğu gibi, zorlu koşulların üstesinden gelme yeteneğini ve deneyimini değerlendirerek Türkiye ekonomisinin 2020 yılını pozitif kapatmasına güç veren, destek veren bir onuru elde etmiştir.

“SANAYİMİZİN REKABET GÜCÜNÜ ARTIRMALIYIZ”

Bu gerçek bize şunu söylemektedir; gerek 2021, gerekse önümüzdeki yıllarda, sanayinin bu başarısını sürdürülebilir kılmamız zorunluluktur. Sanayimizin rekabet gücünü artırmak, teknolojik yapısını güçlendirmek, yeni yatırımların önünü açmak ve yeni pazarlar elde etmek adına bu başarının sürdürülebilir kılınması ülkemizin geleceği adına hayattır.

Özetle bu başarıyı istikrarlı bir neticeye kavuşturmaya çalışırken, başarının başta finans, maliye, hukuk, vergi ve eğitim politikaları olmak üzere yapısal desteklerle taçlandırılması temel argümanımız olmalıdır. Ekonomik büyümemizde daha çok katma değer yaratan sanayi kaynaklı nitelikli büyümeyi, önümüzdeki yıllarda ancak bu şekilde kalıcı ve sürdürülebilir hale getirebiliriz.

Hepimize gurur veren bu büyümenin gerçekleşmesine katkı sağlayan tüm sanayicilerimizi ve çalışanlarımızı kutluyorum.”

“Sanayimizin rekabet gücünü artırmak, teknolojik yapısını güçlendirmek, yeni yatırımların önünü açmak ve yeni pazarlar elde etmek adına bu başarının sürdürülebilir kılınması ülkemizin geleceği adına hayatidir.”

EBSO: "PANDEMİ DE 'SANAYİLEŞMEKTEN BAŞKA ÇARE YOK' DİYOR"

EBSO Başkanı Ender Yorgancılar, Pandemi sürecinin, sürdürülebilir büyüme ve istihdam açısından sanayi sektörünün önemini çok açık bir şekilde ortaya koyduğunu, Türkiye'nin sanayileşmekten ve sanayi sektörünü bilgi çağıyla uyumlu hale getirmekten başka çaresi olmadığını ifade etti.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar 2020 yılı son çeyreği ve yılın bütününe ilişkin büyüme verilerini değerlendirdi.

Yorgancılar "Yüzyılda bir görülen salgın koşullarında ekonomide yılın son çeyreğinde yüzde 5,9 ve yılın tamamında gerçekleşen yüzde 1,8 oranındaki büyüme adeta bir mucizedir. Dünya geneli ve birçok ülkede küçülme yaşanması bu büyümeyi çok daha anlamlı kılmaktadır. Büyüme verileri, Türkiye sanayisinin ve ekonomisinin gücünü ortaya koymaktadır" dedi.

2020 yılında yaratılan büyüme mucizesinin arkasında ise zor yılda yüzde 2 büyüyen sanayi sektörünün bulunduğunu hatırlatan Başkan Yorgancılar, "Ancak, son iki yılda ekonomide ortalama büyümenin yüzde 1,3 ile potansiyelin çok altında kalması söz konusudur. Bu durum ise ekonomi yanında, sosyal boyutta başta işsizlik olmak üzere bazı sorunları derinleştirebilecektir. Dolayısıyla 2021 ve sonrasında iyi planlanması, yeni ekonomik programın gözden geçirilmesi, yeni ve işlevsel önlemler alınması gerekmektedir" diye konuştu.

Salgın nedeniyle beklenmedik gelişmelerin yaşandığı 2020 yılında büyümeyi sektörel boyutta sanayi, tarım ve finans sektörünün sürüklediğini belirten Yorgancılar "Salgına karşı alınan önlemlerin yoğunlaştığı ikinci çeyrek

dışında sanayi sektörü oldukça yüksek bir performans göstermiştir. Bu ülkemizin neden daha fazla sanayileşmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Gıdanın öneminin çok belirgin bir şekilde arttığı, herkesin önceliği iç talebe verdiği bir dönemde ülkemiz tarım sektörünün yüzde 4,8 oranında büyümesi de çok sevindiricidir. Özellikle üçüncü çeyrekte yaşanan kredi genişlemesi ise finans

mik iklimin iyileşmesi, yani kurlarda istikrar ve faizlerde gerileme gerçekleşmesi gerekmektedir" diye konuştu.

Pandemi sürecinin sürdürülebilir büyüme ve istihdam açısından sanayi sektörünün önemini çok açık bir şekilde ortaya koyduğunu, Türkiye'nin sanayileşmekten ve sanayi sektörünü bilgi çağıyla uyumlu hale getirmekten başka çaresi olmadığını ifade eden Ender Yorgancılar, şunları söyledi:

"Mart ayı içinde açıklanması beklenen ekonomik reform paketinin merkezine sanayi sektörü oturtulmalıdır. Türkiye salgın nedeniyle iyiden iyiye daralan imkanlarını daha çok istikrarlı üretim ve istihdam kapasitesi sağlayan sanayiye aktarmak zorundadır. Salgın sürecinde nicel göstergelerin anlamı azalmış, nitelik önem kazanmıştır. Türkiye'de her alanda bir nitelik

EBSO BAŞKANI ENDER YORGANCIKLAR

sektöründeki büyümeyi artırmıştır" dedi.

Harcamalar boyutunda ise yatırım ve tüketim çekişli ancak ithalata dayalı bir büyümenin dikkati çektiğini vurgulayan Başkan Yorgancılar, "Kurlardaki yüksek oranlı artışlara rağmen yüzde 1,8 büyüyen bir ekonomide mal ve hizmet ithalatındaki yüzde 7,4 oranındaki artış düşündürücüdür. Zira, ekonominin dışa bağımlılık düzeyinin kritik noktada olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, 2018 ve 2019 yılında gerileyen yatırımların 2020 yılında güçlü bir artış göstermesi ve bu artışın makine ve teçhizat boyutunda yüzde 20'yi aşması bizleri ümitlendirmiştir. Ancak, devamının gelmesi için makroekonomi-

sizmasına ihtiyaç bulunuyor. Bu ihtiyaç sadece yatırım, üretim, istihdam değil aynı zamanda insan-doğa ve üretim-ekoloji boyutlarını da içermelidir. Bunların yanında ahlaki standartlar, eğitim sistemi, liyakat konuları da önem taşıyor. Ayrıca, demokrasi, hukuk ve özgürlükler konusundaki eksikliklerimizi de bir an önce gidermeliyiz. Salgın; yeniden düşünmek, yeniden tasarlamak ve ortak akıl ile ekonomiyi ve ülkeyi yeniden yapılandırmak için sorgulayıcı bir iklim sunmuştur. Biz sanayicilerin de bu iklimden beslenmemiz, kurumsallaşma ve bilgi çağına uyum için önce düşüncede sonra da pratikte devrim yapmamız gerekiyor."

EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ:

“HEDEFİMİZ YÜKSEK HIZLI BÜYÜME DEĞİL, YÜKSEK KALİTELİ SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR EKONOMİK BÜYÜME”

2020 yılı büyüme rakamlarını değerlendiren Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, “Hedefimiz yüksek hızlı büyüme değil, yüksek kaliteli sürdürülebilir bir ekonomik büyüme. Türkiye, finansal istikrar mücadelesini sürdürürken, ihracatı arttırmaya dayalı stratejilerini, reform adımlarıyla destekledikçe bu standardı yakalayabilir” dedi.

BM, Dünya Ekonomik Durumu ve Beklentiler Raporu’na göre; gelişmiş ülkelerin ekonomileri geçen sene yüzde 5,6 küçülürken, gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri yüzde 2,5 daraldı. Pandemi dünya ekonomisinde geçen sene yüzde 4,3 küçülmeye neden oldu.

Türkiye ekonomisi, dünyanın pandemi kriziyle geçirdiği 2020 yılını yüzde 1,8’lik büyümeyle geride bıraktı.

Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, Türkiye’nin üçüncü çeyrekte yüzde 6,7’lik büyüme oranıyla G20 ve OECD ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ülkelerden biri olduğunu hatırlatarak şöyle devam etti.

“Türkiye ekonomisi son çeyrekte de yüzde 5,9 büyüyerek, küresel salgınla mücadeleyle geçen 2020 yılını yüzde 1,8’lik büyüme oranıyla tamamladı. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bir araya geldiği G20 ülkeleri arasında sadece Türkiye yüzde 1,8’lik ve Çin yüzde 2,3’lük büyüme oranıyla diğer ülkeler arasında pozitif olarak öne çıktı. Ülkemiz 2020 yılında Çin’in ardından dünyanın en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi oldu. Büyümenin gerçekleştiği kalemler de önemli. Tarım sektöründe yüzde 4,8, sanayi de yüzde 2 artış söz konusu. Uluslararası derecelendirme kuruluşlarının Türkiye ekonomisini analizine göre beklentiler de büyümenin 2020

ve önümüzdeki yıllar için hız kazanacağı yönündeydi.”

Eskinazi, Türkiye’nin 2020 yılında pandemi koşullarına rağmen 169,5 milyar dolar ihracat gerçekleştirdiğine değinerek, bu yılın ilk ayında da 15,5 milyar dolarla tüm zamanların en yüksek Ocak ayı ihracat rakamına ulaştığını sözlerine ekledi.

“IMF, Türkiye ekonomisinin 2021’de yüzde 6 oranında büyümesini öngörüyor. Bütün gelişmiş ülke ekonomileri resesyon gerçeğiyle yüz yüze gelirken Türkiye’yle ilgili pozitif büyüme beklentisinde ihracat sektörünün payı büyük. Büyüme rakamlarının en büyük itici gücü ve destekçisi ihracat olmuştur. Pandemide devreye alınan birçok tedbir ve destekle, ticarete geliştirdiğimiz yeni yöntemlerle, dijitalleşme hamlelerimizle ülkemizi dünyadan ayırştıracak bu pozitif büyüme verisine ulaştık. Hedefimiz yüksek hızlı büyüme değil, yüksek kaliteli sürdürülebilir bir ekonomik büyüme. Türkiye, fiyat istikrarı ve finansal istikrar mücadelesini sürdürürken, üretim ve ihracatı arttırmaya dayalı büyüme stratejilerini, reform adımlarıyla destekledikçe önümüzdeki dönemde bu standardı yakalayabilir. Böylelikle doğrudan yatırımlar ve uluslararası ticaretteki gelişimin önünü daha da açılacak ve artacaktır.” dedi.

Türkiye ekonomisinin 2020 yılındaki performansı şöyle oldu:

- İlk çeyrek: Yüzde 4,5 büyüme
- İkinci çeyrek: Yüzde 9,9 daralma
- Üçüncü çeyrek: Yüzde 6,7 büyüme
- Dördüncü çeyrek: Yüzde 5,9 büyüme

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE İVME KAYBI NE ZAMAN BAŞLADI?

Dr. Mahfi EĞİLMEZ

Türkiye ekonomisi, 2001 krizi sonrasında yarattığı olumlu gidiş ivmesini, 2013 yılında Fed'in açıklamaları sonrasında kaybetmeye başladı. Bu kayıp son 3 yılda iyice belirgin bir durum aldı. Türkiye'nin 2000 - 2020 dönemindeki durumunu Avrupalı dört ülkeyle (Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya) karşılaştırarak değerlendireceğiz. Bunu yaparken bir ekonominin refah ve sağlık durumunu en net biçimde özetleyen üç göstereyi (kişi başına gelir, enflasyon ve işsizlik) grafiklerle ele alıp analiz edecek ve Türkiye ekonomisinin ivme kaybının nedenlerini değerlendirmeye çalışacağız (Grafiklerin dayandığı veriler için kaynak: IMF, World Economic Outlook Database, October 2020.)

İlk grafik kişi başına geliri USD cinsinden gösteriyor. 2001 kriziyle bir çöküş yaşayan Türkiye ekonomisi hemen ertesinde çıkışa geçiyor ve 2009 yılına kadar ciddi bir çıkış yaşadıkten sonra küresel krizin etkisiyle bir düşüşle karşılaşılıyor ve ertesinde yine çıkışa geçerek 2013 yılına kadar kişi başına gelirini artırıyor.

2013 yılı sonrasında inişe geçen Türkiye'nin kişi başına geliri, gerilemeye devam ederek 2020 yılında 2006 yılı düzeyine kadar düşmüş görünüyor. Aynı dönemde Macaristan ve Polonya kişi başına gelirini sürekli artırırken Romanya 2017'de, Bulgaristan da 2018'de Türkiye'yi geçiyor. Türkiye'nin hızla geri düşmesinin temel nedeni TL'nin yabancı paralara karşı yüksek oranlı değer kayıpları yaşaması. Onun da nedeni siyasal, sosyal ve ekonomik risklerin sürekli artış göstermesi.

İkinci grafik enflasyon oranlarının gelişimini gösteriyor.

Grafiğe göre 2000'li yıllara çok yüksek enflasyonla giren Türkiye ve Romanya, uygulamaya koydukları programlarla enflasyonu hızla düşürmeye başladılar. 2005 yılına gelindiğinde bu beş ülke birbirine oldukça yakın enflasyon oranlarında bulmuşlardı. Türkiye dışındaki dört ülke enflasyon oranlarını düşürerek devam ederlerken Türkiye 2013 yılından başlayarak enflasyonu denetimden kaçırdı ve bir daha hiçbir zaman 2005 - 2013 arasındaki dü-

zeye indiremedi. Bu bozulmada Türkiye'nin sosyal, siyasal ve ekonomik risklerinin artması etkili oldu. Risklerdeki artış ülkeye sıcak para dışında döviz girişinin azalmasına yol açtı. Bunun sonucunda kurlar yükseldi. Yüksek ithal girdi kullanan ekonomide maliyetler arttığı için enflasyon da sürekli yükseliş ortaya çıktı.

Üçüncü grafik işsizlik oranlarının gelişimini sergiliyor.

Bu 20 yıllık dönem boyunca işsizlik oranları açısından en büyük başarıyı Polonya ve Bulgaristan yakalamış. Türkiye, 2015 yılından başlayarak gruptan kopmuş görünüyor. 2020'de Covid-19 salgınıyla yaşanan ekonomik bozulma nedeniyle beş ülkenin hepsinde işsizlik oranları sıçrama yaşadı.

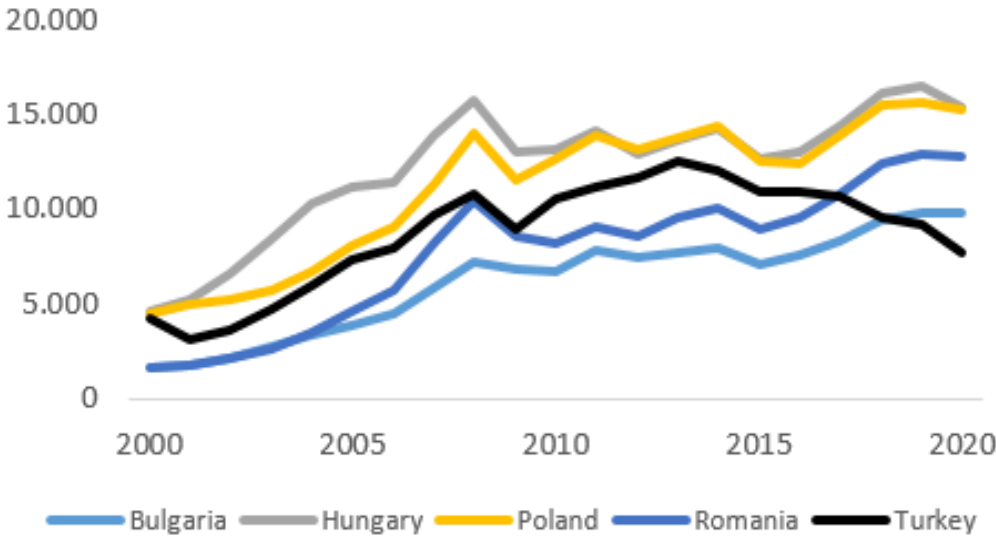
Sonuç

Karşılaştırmaya aldığımız Avrupa Birliği (AB) üyesi dört ülkenin son 5-6 yılda Türkiye'yi geçmesinin en önemli nedeni demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi alanlarda AB etkisiyle kaliteyi yükseltmiş olmalarıdır. Bu kalite yükselişi bu ülkelerin risklerinin düşmesi ve borçlanma yerine doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını çekmeleriyle sonuçlandı. Türkiye, 2010 yılına kadar AB ile tam üyelik müzakerelerinin olumlu rüzgârıyla riskleri düşürmeyi ve ciddi miktarda yabancı sermaye çekmeyi başardı. Sonrasında o ilk ivmeyi kaybetmesine karşılık risklerini denetlemesi sonucu yabancı sermayeyi çekmeye ve TL'yi güçlü tutmaya bir süre daha devam etti. Küresel sistemde likidite bolluğunun gelişmekte olan ülkelere daha yüksek getiri elde etmek üzere yönelmesi Türkiye ekonomisinde başlayan bozulmayı bir süre gizledi. Türkiye, AB ile müzakerelerden kopmasının da etkisiyle demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi alanlarda hızla geriye gitti. Bunların yanı sıra ekonomi politikasında neden-sonuç ilişkilerinin karıştırılması, merkez bankası bağımsızlığının zedelenmesi, kamu hesaplarında şeffaflığın kaybedilmesi gibi ciddi yanlışlar yaptığı için kaçınılmaz olarak rakiplerinden geriye düştü.

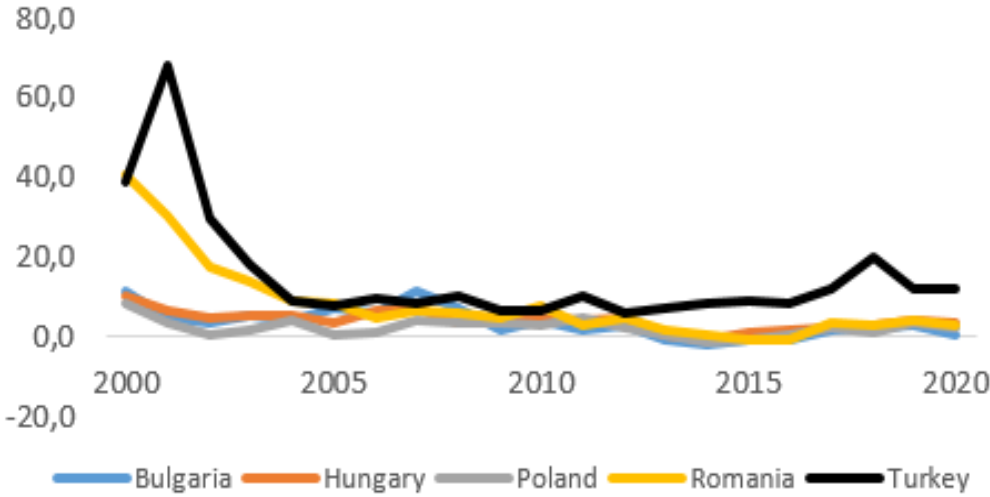
Türkiye'nin gündeminde demokrasi,

Karşılaştırmaya aldığımız Avrupa Birliği (AB) üyesi dört ülkenin son 5-6 yılda Türkiye'yi geçmesinin en önemli nedeni demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi alanlarda AB etkisiyle kaliteyi yükseltmiş olmalarıdır.

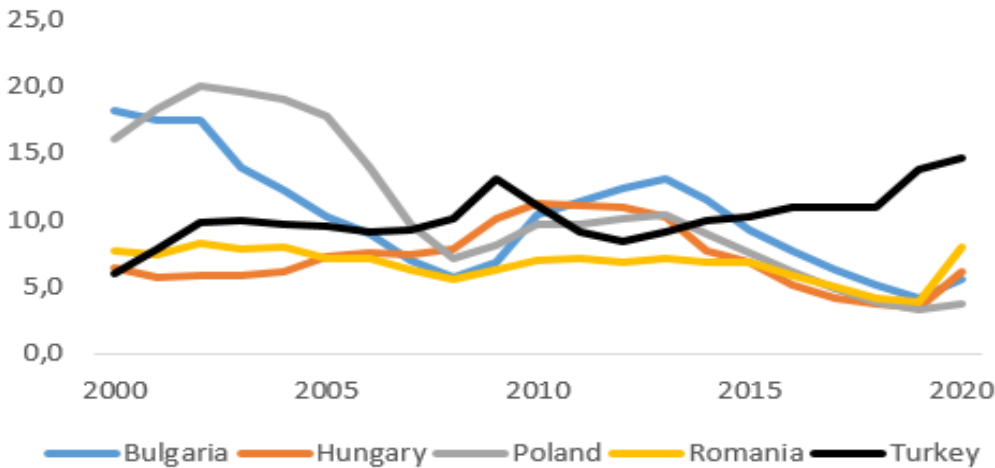
Kişi Başına Gelir (USD)

Enflasyon

İşsizlik

hukukun üstünlüğü, insan haklarının yükseltilmesi, eğitim kalitesinin düzeltilmesi, ekonomi politikasında neden-sonuç ilişkilerinin yerli yerine oturtulması, AB ile ilişkilerin düzeltilmesi gibi konular ilk sırada yer almadığı sürece rakiplerimiz arayışta devam edecek.

AZ BİLİLEN ÖNEMLİ EKONOMİK KAVRAMLAR VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

İç Borç Çevirme Oranı

İç borç çevirme oranı belirli bir dönemde (diyelim bir yılda) yapılan yeni borçlanmaların faiz dahil o yılda yapılacak iç borç geri ödemelerinin ne kadarını karşıladığını ölçmeye yarayan bir ölçüdür. Şöyle formüle edebiliriz:

İç Borç Çevirme Oranı = İç Borçlanma / (Faiz + İç Borç Anapara Ödemesi)

Eğer sonuç 1'den (ya da yüzde 100'den) küçükse Hazine yeni aldığı iç borçtan daha fazla geri ödeme yapıyor demektir ki bunun anlamı iç borç stokunun azalıyor olmasıdır. Sonuç 1'den büyükse o zaman Hazine ödediğinden daha fazla yeni borç alıyor demektir ki bu, iç borç stokunun arttığını gösterir.

Türkiye'den 2020 yılı sonuçlarını alarak örnek verelim.

İç borç çevirme oranı belirli bir dönemde (diyelim bir yılda) yapılan yeni borçlanmaların faiz dahil o yılda yapılacak iç borç geri ödemelerinin ne kadarını karşıladığını ölçmeye yarayan bir ölçüdür. Şöyle formüle edebiliriz:

İç Borç Çevirme Oranı = İç Borçlanma / (Faiz + İç Borç Anapara Ödemesi)

Eğer sonuç 1'den (ya da yüzde 100'den) küçükse Hazine yeni aldığı iç borçtan daha fazla geri ödeme yapıyor demektir ki bunun anlamı iç borç stokunun azalıyor olmasıdır. Sonuç 1'den büyükse o zaman Hazine ödediğinden daha fazla yeni borç alıyor demektir ki bu, iç borç stokunun arttığını gösterir.

Türkiye'den 2020 yılı sonuçlarını alarak örnek verelim.

Grafiğe göre 2000'li yıllara çok yüksek enflasyonla giren Türkiye ve Romanya, uygulamaya koydukları programlarla enflasyonu hızla düşürmeye başladılar. 2005 yılına gelindiğinde bu beş ülke birbirine oldukça yakın enflasyon oranlarında buluşmuşlardı. Türkiye dışındaki dört ülke enflasyon oranlarını düşürerek devam ederlerken Türkiye 2013 yılından başlayarak enflasyonu denetimden kaçırdı ve bir daha hiçbir zaman 2005 - 2013 arasındaki düzeye indiremedi. Bu bozulmada Türkiye'nin sosyal, siyasal ve ekonomik risklerinin artması etkili oldu. Risklerdeki artış ülkeye sıcak para dışında döviz girişinin azalmasına yol açtı. Bunun sonucunda kurlar yükseldi. Yüksek ithal girdi kullanan ekonomide maliyetler arttığı için enflasyon da sürekli yükseliş ortaya çıktı.

Üçüncü grafik işsizlik oranlarının gelişimini sergiliyor.

2020 yılında Hazine 200 milyar TL iç borç, 89,7 milyar TL iç borç faizi olmak üzere toplam 289,7 milyar TL iç borç ödemiş, buna karşılık 420,9 milyar TL yeni iç borçlanma yapmıştır. Bu durumda:

İç Borç Çevirme Oranı = $420,9 / 289,7 = 1,45$ kat yani yüzde 145 olmuştur. Bir başka deyişle Hazine ödediği her 1 TL borç karşılığında yeniden 1,45 TL iç borç almıştır.

Buna göre iç borç stoku artmıştır.

Merkez Bankası Rezervleri

Merkez Bankası rezervleri ya da resmi rezervler denildiğinde Merkez Bankası'nın sıkıntılı halleri öngörerek sakladığı döviz ve altın rezervlerinin belirli bir toplamı kastediliyor demektir. Buna brüt rezervler deniyor. Bu rezervlerden merkez bankasının kendi malı olmayan dövizler ve altınlar düşüldüğünde net rezervlere, net rezervlerden swap işlemleriyle sağlanmış dövizler düşüldüğünde de swap hariç net rezervlere ulaşıyor.

2020 yılsonu itibarıyla rezervlerin durumu şöyledir:

Brüt döviz rezervleri: 93,3 milyar Dolar (48,5 milyar Dolar Brüt Döviz Rezervi + 43,2 milyar dolar altın rezervi + 1,6 milyar Dolar IMF rezerv pozisyonu ve SDR)

Net Döviz Rezervi = (Dış Varlıklar + Kamu Mevduatı - Toplam Döviz Yükümlülükleri) / USD/TL alış kuru

Net Döviz Rezervi = $(699,5 \text{ milyar TL} + 87,1 - 673,5 \text{ milyar TL}) / 7,4194 = 15,2$ milyar Dolar

Swaplar Toplamı = 61,9 milyar Dolar (Döviz Swapları = 56,4 milyar Dolar, Altın Swapları = 5,5 milyar Dolar)

Buna göre:

Swap Hariç Net Rezerv Miktarı = Net Döviz Rezervi - Swaplar Toplamı = $15,2 - 61,9 = -46,7$ milyar Dolar.

Bu durumda Merkez Bankası'nın swap hariç net döviz rezervleri 2020 yılsonu itibarıyla eksi 46,7 milyar Dolardır.

Merkez Bankası Rezervlerinin Yeterliliği

Merkez Bankası'nın rezervlerinin yeterliliğinin ölçülmesi; bu rezervlerin, belirli yükümlülükleri karşılayıp karşılamayacağını ölçülmesi anlamına gelir. Bu ölçümleme çeşitli ölçütlere göre yapılır. Bunlar arasında en yaygın kullanılanı Guidotti - Greenspan Kuralı denilen formüldür. Söz konusu kural şöyle formüle ediliyor:

Merkez Bankası Rezervlerinin Yeterliliği = Merkez Bankası Brüt Döviz ve Altın Rezervlerinin Toplamı / Ülkenin Vadesine 1 Yıldan Az Kalmış Olan Döviz Yükümlülükleri

Bu denklemin sonucunun en az yüzde 100 çıkması gerekiyor. İdeal olan sonuç ise yüzde 150 olarak tanımlanıyor.

Şubat ayı itibarıyla Merkez Bankası'nın brüt döviz ve altın rezervlerinin toplamı 95 milyar Dolar, Kasım 2020 itibarıyla vadesine 1 yıldan az kalmış döviz yükümlülüklerinin tutarı ise

184 milyar Dolardır. Bu verilere göre:

Merkez Bankası Rezervlerinin Yeterliliği = $95 / 184 =$ yüzde 52'dir. Bu durumda Merkez Bankası'nın rezervleri Guidotti - Greenspan Kuralının belirlediği yeterli oranın oldukça altındadır.

Bütçe Finansman Kalitesinin Ölçülmesi (Burada ele alınan kavram, ölçümleme önerisi ve formül bana aittir.)

Genellikle bütçe gelirlerinin bütçe giderlerine oranına ya da bütçe gelirlerinin faiz dışı bütçe giderlerine oranına bakılır. Oysa en önemli ilişkilerden birisi vergi gelirlerinin faiz dışı bütçe giderlerine olan oranıdır. Çünkü vergi gelirleri bütçenin süreklilik gösteren geliri, faiz dışı giderler de bütçenin süreklilik gösteren giderleridir. Bu ikisi arasındaki ilişki bize bütçenin finansman kalitesini verir.

Bütçe Finansman Kalitesi = Vergi Gelirleri / Bütçe Faiz Dışı Giderleri

Bu oranın yüzde 100 olması gerekir ki bütçenin sürekli giderlerinin bütçenin sürekli gelirleriyle finanse edilebilmesi, borçlanmanın sürekli artmaması mümkün olsun. Türkiye'de 2020 yılsonu itibarıyla durum şöyledir:

Vergi gelirleri toplamı: 833 milyar TL

Faiz dışı giderler toplamı: 1.068 milyar TL

Bütçe Finansman Kalitesi = $833 / 1.068 =$ yüzde 78

Bu durumda Türkiye'de bütçe finansman kalitesi düşüktür ve finansman sürekli olmayan gelirler ve borçlanmayla sağlanmaktadır.

BÖLGESEL BLOKLAR ve DIŞ TİCARET

Çetin ÜNSALAN

Diő ticarete Şubat performansı konuőuladursun, daha temeldeki bir meseleyi uyarılarla birlikte dile getirmenin Şart olduğu bir sũreçteyiz. Artık stoktan ne kadar üretim yaptığımızı ve kasaya kaç dolar koyduğumuzu değil, günün sonunda kasada kaç para bıraktığımızı ve sürdürülebilir diő ticareti gündeme almak zorundayız.

İşte bu çerçevede Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) olarak Diő Ekonomik İliőkiler Kurulu (DEİK) ile iőbirliđi içerisinde yürüttüğümüz toplantılar dizisine konuk olan DEİK Asean Çalışma Grubu Başkanı ve Türkiye-Tayland İş Konseyi Başkanı Cemil Çakar'ın söylemlerine dikkat etmek gerekiyor.

Dünyanın güç ekseninin Atlantik'ten Asya'ya kaydığına dikkat çeken Çakar, bu bölgeyle ikili ticaretimizdeki yapının açık verdiğini ve mutlaka masaya yatırılması gereğine işaret ediyor. 22 yıldır Asya Bölgesi ile çalıőan bir iş insanı olarak bölgeye salt bir satınalma duygusu içinde yaklaőtığımızı belirten ve bunun deđiőtirilmesinin zorunlu olduğunu vurgulayan Çakar, pazar potansiyelinin de göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtiyor.

Bölgeye yönelik esasen son dönemin en dikkat çekici geliőimi kısaca RCEP olarak nitelendirilen Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık. 15 üye ũlke dünya nüfusunun ve ekonomisinin yüzde 30'unu oluşturuyor. Yani ortada çok ciddi etkileriyle bundan sonraki sũrece damga vuracak geniő bir blok var.

Bölgenin dev ve entegre bir üretim üssüne dönüőtüđünü ifaden eden DEİK Asean Çalışma Grubu Başkanı, menőei kriterinin önemine atıfta bulundu ve "Bir ũrünün yüzde 40'ı, bloktaki ũlkelerden birinde üretiliyorsa, gümrüksüz dolaőımı söz konusu olacak" dedi.

Bu yapının Türk üreticilerine ciddi bir rakip olacağına işaret eden Cemil Çakar riski bu baőlıđıyla ortaya koyarken,

kolektif yapılar oluőturup, birlikte üretim yoluyla 2,2 milyarlık bir nüfusa hitap edebilmeyi de fırsat olarak nitelendirdi.

Bölgeye yönelik çok net diő ticaret açığı verdiğimiz ortada. Başkan Çakar, bunun alım-satım yöntemiyle kapatılmasının mümkün olmadığına dikkat çekiyor. Esas olarak ilişkileri geliőtirip, değer yaratacak iőlere imza atmanın ihtiyaçını paylaőıyor.

Japonya'daki beyaz eşya üreticisi markamızı örnek gösteren Türkiye-Tayland İş Konseyi Başkanı, bu hamlenin sonuçta Japonlar'la ortaklığı da beraberinde getirdiği söyledi.

Peki, ne yapmalı?

Çakar, 3-4 KOBİ'nin akıl teri yaratarak bir araya gelmesiyle, bölge firmalarıyla iőbirlikleriyle hamle yapmasının önemine değindi. Ayrıca söz konusu olan ortaklık, teknoloji aktarımını da sağlıyorsa, devletin teşvik mekanizmasını da deđiőtirerek bunu desteklemesi gereğini paylaőtı.

Son dönemde artan bir moda olan Şirket satışları ile ilgili önerisi de paylaőan Çakar "Firmalarınızı satmayın. Őayet hisse devrediyorsanız, oradaki Őirketten de hisse devralın" dedi. Asya'yı öğrenmek gerektiğini söyleyen DEİK Asean Çalışma Grubu Başkanı Şu uyarılarda bulundu:

"Dünya genelindeki bölgesel bloklaőmanın diő ticareti etkileyeceği kesin. Mümkün olduğunda stratejik kümelenmelerin içinde yer almak lazım. Bölgeselleőmeyi görmezden gelemeyiz. Afrika'dan Amerika'ya, AB'den Asya'ya kadar her yapıda, o yapıya uygun stratejiler geliőtirmeliyiz."

Yani özetle Asya'da büyük bir potansiyel var ve Başkan Çakar'ın tek isteği, 'dönüp orada ne oluyor diye bakmamız'. Çünkü gördüklerimizin içinde tehditler de fırsatlar da var. Mesela biz pandemi-den tedarik noktasında kazançlı ıkaçağımızın hayalini kuruyoruz.

Oysa DEİK Asean Çalışma Grubu

Başkanı'nın anlattıklarından anlıyoruz ki, bu tip yapılanmalara alışık olan ve sistemlerini buna göre oluşturan Asya ülkeleri herkesten önce üretime geçti bile. Bu da ezberi bozuyor.

Yetmiyor; yarına da çalışıyorlar. Mesela Tayland 55 milyar dolarlık yatırımla 12 alanda geleceğin Tayland'ını inşa ediyor. Biyokimyasallardan siber güvenliğe, robotlardan fintech girişimlerine kadar geleceğin sektörlerini akıllı şehirler, akıllı vagonlar gibi geleceği anlatan konu başlıklarında kurguluyorlar.

Özetle bloklaşma dünyadaki yeni dış ticaret modeli. Bu sahanın içinde kalmak ise alıp, satmak ya da salt ithalat-ihracatla içinden çıkabilecek bir özellikte değil. Ortak gelecek ve ortak üretim modellerini yaygın bir biçimde kurgulamak gerekiyor. Bunların içinde de potansiyeli en yüksek alan Asya.

Pay mı almak istiyoruz? Nasıl mı başlayacağız? Cemil Çakar tek cümleyle başlangıç noktasını özetliyor. Diyor ki: "Yeter ki yönünüzü döndürün ve oradaki gelişmelere mercek tutun." Bence çok akılcı. Ya da geleneği bozmayın ve ne aldık-ne sattık onu konuşun. Ama ne zamana kadar konuşursunuz; işte orası şüpheli.

GIDA FİYATLARI NEREYE GİDİYOR?

Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA

Gıda fiyatlarındaki şiddetli artışlar özellikle kentlerde yaşayan insanların çoğunu çok kötü sarıncıyor. Artık böyle bir gerçek olmadığını söyleyen pek kalmadı. Ancak nedenleri ve çözümler konusundaki düşünceler farklı.

Tüketicilerin ödediği fiyatların yüksek olmasını tek sorun olarak görmek yanlış. Ayrıca çiftçilerin eline geçen fiyatlar çok düşük. Bu da artan maliyetlerle birlikte çiftçiyi tarımdan vazgeçirtiyor. Tarım alanları giderek ekilmeden boş kalıyor. Üretimin düşmesi gıda fiyatlarının artmasına yol açıyor.

Gıda fiyatlarının yüksek oluşu ile ilgili nedenlerin bir kısmı yapısal, yıllardır süren nedenler. Bir kısmı ise konjonktürel, yani son yıllarda hatta son aylardaki aşırı artışlara neden olan gelişmeler.

Ülkemizde epeydir neoliberal bir düşünce hâkim. Bu düşünceye göre piyasaya devlet müdahalesi yanlıştır. Hâlbuki geçen yıl depoları basarak patates ve soğan fiyatlarını düşürme girişimleri bu düşünce ile taban tabana zıt. Gerçekte bu depolamaların çoğunluğunun arkasındaki amaç, stok yaparak rant sağlama değildi. Bu ürünlerin depolanmasından daha normal ne olabilir? Geçen yıl bu ürünlerdeki sorun üretimin yetersizliği idi.

Şüphesiz ileride zamlanır diye ürün depolayanlar da her zaman vardır. Gıdaların pazarlanmasında güçlü şirketlerin, aracılının; her zaman çiftçileri ve tüketicileri sömürdüğü açıktır. Ancak neoliberal ideolojiye göre spekülasyon yanlış değildir. Hatta spekülasyonun fiyat istikrarını sağlamak yönünde yararlı olduğunu bile iddia ederler. Peki, aslında neoliberalizmin hatta liberalizmin düşündüğü gibi gerçekten “serbest piyasa” var mı? Şüphesiz “serbest piyasa” denilen şey liberal ekonomi ders kitaplarının dışında büyük ölçüde yoktur. Çiftçi malını az sayıda alıcıya satmak zorundadır. Fiyat büyük ölçüde ona dayatılır. Tüketici de benzer bir dayatma karşısındadır. Aracılar ise aradaki pazarlama marjı denilen büyük farkı ceplerine indirirler. Sebze ve meyveler çiftçiden tüketiciye gelinceye kadar iki, üç, dört kat fiyatlanır. Bu durum her dönemde yaşadığımız bir olaydır ve yapısal bir durumdur. Son dönemdeki hızlı fiyat artışlarının arkasında bu durum etkili değil. O her zaman vardı. Ancak ağırlığı son yıllardır giderek artmış görünüyor. Bu şüphesiz katlanmak zorunda olduğumuz bir durum değildir. Bu yapısal durumu değiştir-

meden baskınlar yaparak fiyatları düşürmek çıkmaz yol olarak görülüyor.

Tarım ve Ormanlık Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığına hâkim olan düşünce her ne kadar neoliberal düşünce olsa da, ideolojilerine ters düşerek uygulamada sonuç vermeyen polisiye tedbirlere de başvurduklarını görüyoruz. 28.5.2020 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan “Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu” diye bir kurul oluşturuldu.[1] “Haksız fiyat artışlarında” on bin liradan 100 bin liraya kadar ceza yazılabileceği görülüyor. Gazetelerdeki haberlere bakılırsa kurul az sayıda firmaya ortalaması 30 bin lira olan cezalar yazmış. Bunların pek bir etkisi olmadığı görülüyor.

Bir de kısaca “Gıda Komitesi” diye anılan “Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi” var. Şu anda komitenin sekreteryası Merkez Bankasıdır. Merkez Bankasında bu konudaki dokümanı incelediğimizde sadece tüketici fiyatlarından söz ediliyor, çiftçi eline geçen fiyatlar komiteyi ilgilendirmiyor gibi.[2] Çiftçi eline geçen fiyat düşüşleri de sorun hâlbuki. Bir de erken uyarı sistemi denilen bir çalışma var. Bu konuda 2016 yılında da açıklamalar yapıyordu. Değişik kongrelerde Tarım ve Ormanlık Bakanlığının yetkilileri “her gün binlerce verinin toplanacağı ve analiz edileceğini” söylediler. İyi de bu kuruluşların bir üründeki aşırı fiyat artışına karşı bildiği en önemli, nerede ise tek önlem gümrük vergisini sıfırlayarak ithalat yapmak oluyor. Başka bir şey yapıldığı pek yok. O zaman bu zahmet nedir? Niye bu kadar veri toplayıp işliyorsunuz?

Önce patates ve soğan gibi tek yıllık bazı ürünlerde yıllardır sık sık ortaya çıkan bir sorun var, bunun üzerinde duralım. Patates ve soğanda önceki yıl fiyatlar aşırı yüksekti. Depoları basarak ve ithalat yaparak çözüm bulmaya çalıştılar ve pek bir şey olmadı. Bu yıl ise üretim fazla ve çiftçi 60 kuruşa patatesini satamıyor. Ürün tarlada çürümek üzere. Bu durum ziraat fakültelerinde ve iktisat fakültelerinde yıllardır okutulan örümcek ağı teorisi ile ilgili. Fiyat dalgalanmalarının grafiği örümcek ağına benzediği için teoriye bu ad verilmiş. Örneğin bitki hastalığı veya iklim nedeniyle üretim düştüğünde o yıl çiftçi eline geçen fiyatlar fırlıyor, ertesi yıl bütün çiftçiler bu ürüne yüklenince bu defa da aşırı düşüyor. Tüketicinin ödediği fiyat da düşüyor ama çiftçinin ki kadar değil. Çiftçi her iki durumda da kaybederken, tüketici ise bir

yıl birazcık kazanıp, öteki yıl büyük kaybediyor, ama asıl kazananlar her zaman aracılar oluyor. Bunun çaresi bu üretimi planlamaya çalışmak. Bu yıl yapılması gereken; belediyelerin ve öncelikle devletin büyük miktarlarda patates alımı yaparak bunları yoksullara dağıtması, mümkünse bir kısmını depolayarak veya işleyerek daha dayanıklı ürünlere dönüştürmesi ve gelecek yılki aşırı fiyat artışının dizginlenmesi. Böylelikle bu yıl çiftçi eline geçen fiyatlardaki aşırı düşüşü önlemiş olursunuz. Gelecek yıl da aşırı artmamış olur. Çiftçi bu yıl zarar ederse gelecek yıl patates çok az ekilecek ve bu defa fiyatlar aşırı artacak. Bu önlemleri alarak fiyat istikrarı sağlanabilir ve aşırı fiyat dalgalanması azaltılabilir. Tek yıllık diğer ürünlerde de benzer uygulamalar yapılabilir. Ancak bakanlık bu yola gitmiyor. Nedeni ekonomi yönetiminin neoliberal bir ideolojik saplantı içinde bulunması olabilir mi? Bence olabilir.

Nitekim 2006 yılında yayınlanan Tarım Kanununun neoliberal bir anlayışla hazırlanmış olduğunu görüyoruz. Çoğu eleştirel bakan kişi ve kuruluşlar bu yasadaki söz ederken madde 21'deki "bütçeden ayrılacak kaynak, gayrisafi millî hasılanın yüzde birinden az olamaz" ifadesini belirtir. Yıllardır bunun yaklaşık yarısı ayrılmaktadır ve bunun yetersiz olduğu açıktır. Ancak yasada bu desteğin nasıl olacağı belirlenerek, neoliberal anlayışın dışına çıkılmaması sağlanmaya çalışılmıştır. Bu durum desteğin miktarın-

dan bile daha önemlidir. Kanun tarım politikasının ilkelerini açıklarken; "piyasa mekanizmalarını bozmayacak destekleme araçlarının kullanımı" ve "özel sektörün rolünün artırılmasını" dikte etmiştir. Tarımsal desteklemenin ilkelerinde ise "üreticilerin piyasa koşullarında faaliyetlerini yürütmesi" temel alınmıştır. Bu kanunu yapanlar aslında rekabetçi ve düzgün işleyen, ne çiftçilerin ne de şirketlerin hegemonya kurmadığı bir dünyanın var olduğunu peşinen kabul etmişlerdir. Bu nedenle desteklemelerin çiftçinin eline geçen fiyatlar ve girdilere ödediği fiyatlar üzerinde bir etki yaratmayacak şekilde uygulanması istenilmiştir. Bu bütün dünyada IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların dayattığı ve ülkelerin yasalarına yazılan bir olgudur. Şirketler bu tür bir destekleme politikasından çok memnundur. Güçlü şirketler hem çiftçilere hem de tüketicilere karşı fiyatları dayatabilmektedir. Bir çiftçi ürününü satarken çoğu zaman tek değilse, çok az sayıda ve aralarında çoğu zaman bölgeleri paylaşmış, alım fiyatlarını belirlemiş şirket veya kişilerle karşılaşır. Bu duruma gelinmesinde yıllardır yürütülen Tekel, SEK (Süt Endüstrisi Kurumu), YEMSAN (Yem Sanayii A.Ş.), EBK (Et ve Balık Kurumu) gibi birçok kuruluşun özelleştirilmesi, henüz tam olarak özelleştirilmeyen TMO (Toprak Mahsulleri Ofisi) gibi kuruluşların ise etkilerinin azaltılması rol oynamıştır.

Ayçiçeği yağı gibi ithal edilen birçok ürün-

de tüketici fiyatlarındaki artışın ise konjonktürel başka nedenleri de var. Şimdi artık nerede ise ithal etmediğimiz tarım ürünü kalmadı. Ama çok uzun yıllardır, hatta tarımda kendi kendine yeterli olduğumuz yıllarda da bitkisel yağ ithal ediyorduk. Covid-19 nedeniyle ihracatçı ülkelerin ihracatta kısıtlamaya gitmiş olmaları gibi nedenlerle dünyada ayçiçeği yağı fiyatları arttı. Başka ithal ettiğimiz ürünlerde de benzer bir durum ortaya çıktı. Yanlış politikalar sonucu ülkemizde döviz kurları yükselince iki etki birleşti ve TL bazında ayçiçeği fiyatları roket gibi yükseldi. Türkiye'de bitkisel yağda kendimizde yetmek için ciddi bir şekilde çalışılmadı. Yetmedi ülke birçok başka tarım ürününde de ithalatçı oldu. Nerede ise ithal etmediğimiz gıda maddesi kalmadı. Bu nedenle şimdi ithal ettiğimiz birçok üründe hızlı fiyat artışları yaşıyoruz. Bunun nedeni kötü finans yönetimi ve kendi kendimize yeterli olmayı amaçlayan bir tarım politikası izlemememiz.

Çiftçinin eline geçen fiyat ile tüketicinin ödediği fiyat arasındaki büyük fark her zaman vardı. Ancak son yıllarda bu daha da kötüleşti. Bunun nedenleri arasında tarım ürünlerini etkileyen taban fiyatı vb. destekleme politikalarının kaldırılarak fiyatları etkilemeyen bir destekleme politikasına geçilmesi de vardır. Diğer bir neden SEK, EBK, Tekel gibi kuruluşların özelleştirilmesidir. Diğer bir neden de hâl kanunundaki açıklardan yararlanarak; zincir marketlerin, yasa

dışı olarak pazarcı esnafına toptan mal satan tüccarların gerek çiftçi eline geçen gerekse de toptan ve perakende fiyatlar üzerinde bir hegemonya kurmuş olmalarındandır. Bu durum son yıllarda giderek ağırlaşmıştır. Toptan sebze, meyve satışı kooperatiflerce yapılmalıdır. Hâllerde kooperatiflerin hâkim olmasına çalışılmalıdır. Son hâl yasasının çıkarılmasında da yetkililer sebze ve meyve fiyatlarının ucuzlayacağını müjdelemişlerdi. Ancak zincir marketlerin ve tüccarların artan hegemonyası ve yukarıda saydığımız konjonktürel nedenlerle tam tersi bir durumla karşılaştık. Bu yetmezmiş gibi yeni bir hâl kanunu çalışması ile hâllerin yönetimi tamamen anonim şirketlere bırakılmak istenilmektedir. Bu artık çiftçi ve tüketici üzerindeki hegemonyanın tam olarak oluşturulmasından başka bir şey değildir.

Gıda fiyatları sorununda ne yapacağız? Aslında sadece tüketiciler için sorun yok, çiftçiler için de sorun var. Çiftçilerin eline geçen fiyatlar çok düşük.

Çözümler kısa, orta ve uzun vade içinde düşünülebilir. Öncelikle hem gıda maddelerinde hem de tarımsal girdilerde ve onların hammaddelerinde büyük ithalatçı olduğumuz dikkate alınarak döviz kurunda artış olmaması sağlanmalıdır. Çünkü artışlar hem tarım ürünleri maliyetini artırıyor hem de doğrudan gıda maddelerinin fiyatlarını artırıyor. Her fiyat artışında hemen ithalata gidilmemelidir. Türkiye'nin tekrar birçok

üründe kendine yetmesi için çalışmalar başlamalıdır. Hayvansal ürünlerde hem maliyetleri düşürmek hem de yem katkı maddeleri ithali ile oluşan fiyat artışları ve döviz sıkıntısı problemlerini aşmak için agroekolojik ilkelere göre hayvancılık yapılmalı, hayvancılık bitkisel üretime entegre edilmeli, meraların ve yem üretiminin geliştirilmesi amacıyla çalışmalara başlanılmalıdır. Bir kaç yıl için gübre, mazot gibi endüstriyel girdilerin vergilerinde indirim yaparak fiyatlarının azaltılması yoluyla, ekim alanlarının artırılması sağlanabilir. Bu sadece taktik bir politika önermesi olabilir. Ancak endüstriyel girdilerin fiyatlarının bu tür yöntemlerle indirilmesi orta ve uzun dönemde çıkmaz yoldur. Endüstriyel girdiler hem maliyetleri artırıyor, hem de toprakların bozulmasına, suların ve gıdaların kirlenmesine yol açan ekolojik ve halk sağlığı problemleri yaratıyor. Temel hedef bu endüstriyel girdilerden tamamen kurtulmaya yönelik olarak agroekolojik tarımın benimsenmesi için çalışmaktır. Bu şüphesiz bir plan içinde yıllarca uğraşarak gerçekleştirilebilir. Halen bu yolun tam tersi bir yönde politikalar izleniyor. Her ne kadar agroekoloji ilkeleri açısından yetersiz ve sorunlu olsa da, organik tarımda, iki yıl destek alanların üçüncü yıl desteklerin kesilmesi buna bir örnektir.

Tarımsal destekleme politikası neoliberal saplantılardan kurtulmalıdır. Tarım kanununa rağmen tarım ürünlerini ve bazı girdile-

rin fiyatlarını etkileyecek ve çiftçinin daha çok kazanmasını ve üretime yönelmesini sağlayacak bir politika izlenebilir. Bu yasayı farklı yorumlamakla sağlanabilir. Yöneticiler "yasalar ve uluslararası anlaşmalar elimizi kolumuzu bağlıyor, serbest piyasanın dışına çıkamayız" demesinler. Çünkü zaten serbest bir piyasa yok. Çoğu piyasa tekeli bir yapıda.

TMO, Et ve Süt Kurumu gibi kurumlar eliyle destekleme alımları yapılmasından çekinilmemelidir. Devlet sorumluluk vererek kooperatiflerin alım yapması, stoklama ve ürün işleme kapasiteleri yaratmasına yardım etmelidir.

Tüketici fiyatlarının her artışında gümrük vergilerini indirerek ithalat yoluna gidilmemelidir. Merkez Bankasınca yayınlanan bir araştırmada "ithalatın yurt içi üretime oranının fiyat marjı üzerinde gerek meyveler gerekse sebzeler için belirleyici olduğu" ortaya konmuştur.[3] Fiyat marjı, tüketici fiyatının çiftçinin eline geçen fiyata oranı olarak hesaplanmıştır. İthalat arttıkça tüketicilerin ödediği fiyat çiftçi eline geçen fiyatın daha yüksek bir katı olmaktadır. Kısacası ithalattan daha çok araçlar kazanmaktadır.

Çiftçi ürünlerini doğrudan ve kooperatifleri eliyle tüketim kooperatiflerine, gıda gruplarına, topluluk destekli tarım gruplarına, köylü pazarlarına veya tüketicilere satabilmelidir. Süpermarketlerin, araçların hegemonyası kırılmalıdır.

“COVID-19: BİR VİRÜSTEN ÖTESİ” ÜZERİNE

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI

İçinde yaşadığımız dünyamızın sorunları giderek artmaktadır. Sorunların artması yanında zengin ve fakir uluslar ile toplumsal sınıflar arasında gıdaya, sağlığa, sağlıklı çevreye erişim açısından farklar derinleşmektedir. Toplumsal açıdan bölünmüş bir dünya vardır.

En azından bir milyar insan açlık sınırında yaşıyor. Bunun en büyük bedelini çocuklar ödüyor. Beslenme stratejisi açısından bile ortaya çıkan sorunlar, zengin ile yoksul arasında uçurumlar yaratıyor. Yoksullar çoğunlukla yetersiz besleme ve bulaşıcı hastalıklardan, zengin ülkeler ise aşırı beslenmenin yarattığı kronik hastalıklardan etkileniyorlar. Sağlıklı çevre giderek yok oluyor. Çevrenin kirlenmesi, örneğin suyun kirlenmesi de ölümlere ortam yaratıyor. Bir milyanın üstünde insan temiz suya erişemiyor. Doğanın su depoları artan sıcaklığın tehdidi altında. Yeraltı su seviyesi düşüyor, nehirler kuruyor. Göller yok oluyor. Buzullar eriyor, dünya su düzeyi ve karbon düzeyi yükseliyor.

Yıkıcı fırtınalar artıyor. Otlaklar çölleşiyor. Orman arazisi küçülüyor. Tarım toprakları erozyonla giderek verimsizleşiyor. Bitki ve hayvan çeşitliliği her gün biraz daha azalıyor. Çiftçiler, tarımı terk etmek zorunda bırakılıyor. Giderek artan bölgesel savaşlarla da milyonlarca insan da yok oluyor.

Bunların ötesinde kapitalizmin ürünü olan endüstriyel sanayi, tarım ve hatta sağlık gibi hizmet sektörleri, günümüzde daha önceleri olmuş olanları aratmayacak bir şekilde bir salgın hastalığı olan Covid-19'un çıkmasına da neden oldu. Evrensel düzeyde yıkımlar yarattı ve geleceğe ait belirsizliği ve kaotik bir ortam yaratılmasını ortaya çıkarttı, bu süreç devam ediyor.

Covid 19 üzerine dünyada olduğu üzere Türkiye'de çok sayıda inceleme ve kitap çıktı. Ancak, bunların en çarpıcı olanlardan birisi, Hüseyin Vodinalı'nın “Covid-19: BİR VİRÜSTEN ÖTESİ”.

Vodinalı, Covid-19 pandemisine farklı bir pencereden bakmanın seçeneklerini okuyucuya sunuyor. Kitabında; jeopolitik çekişmelerin biyolojik hesaplaşmalarından finans kapitalin para hırsının sağlık sektöründeki yansımaları yanı sıra, Birleşmiş Milletler, sivil toplum örgütleri ve devlet dışı kurumlar arasındaki insanlığı cendere altına alan ilişkileri belgelere yanarak gözler altına seriyor.

Belgelere dayalı ilişkileri okuyunca insan ürperiyor ve içiniz karıyor.

Vodinalı şunları yazıyor: “ABD'nin özellikle

İkinci Dünya Savaşı sonrası milyarlarca doları biyolojik savaş çalışmalarına ayırdığı bir sır değil. ABD ve dünyanın dört bir yanındaki yüzlerce laboratuvar, yüzlerce tür mikrop, bakteri ve virüsler üzerinde deneyler, genetik mühendislik çalışmaları sürdürülüyor. Özellikle 2000'den sonra bu çalışmalara hız verildiği gözleniyor. Biyo-savaş çalışmaları genel olarak kamuoyu ilgisinin dışında kalır.

Nükleer tehdit öne çıkar her zaman. Çünkü onun yok etme kapasitesinin korkunç olduğu bilinir. Ancak bu son salgında da görüldü ki mikro boyuttaki bir virüs de hafife alınacak bir yok edici değilmiş”.

Vodinalı kitabında günümüz aşı çalışmalarında da öne çıkan Bill Gates'in 2015'teki bir TED konuşmasında; “Küçük bir virüs nükleer tehlikeden daha fazla zarar verebilir” söylediğini dile getiriyor ve buradan şu yorum yapıyor: “Şimdiyse milyarlarca dolarını aşı çalışmalarına harcayan bilgisayarçı Bill Gates, pandemi sonrası kurulmuş farazi bir dünya hükümetinin başkanı gibi, virüsün ne zaman kontrol altına alınacağına yönelik-sanki bir tıp uzmanı gibi- demeçler veriyor, RNA temelli, nano parçacık çipli aşılanmadan, ID 2020 projesinden söz ediyor”.

Vodinalı kitabında özetle:

- Aşıların, ABD ve Avrupa'daki dev ilaç sektörünün cazibesine kapıldığı çok karlı bir alan olması yanında aynı dev ilaç sektörünün, Pentagon ile biyolojik silah üretiminde ortak iş yaparak büyük karlar sağladığını,
- Virüs nedeniyle tüm dünyada başlayan otoriter uygulamaların da ayrı bir tehlike olduğunu,
- Polis devletine dönüşen ülkelerde yönetimlerin bu uygulamayı benimseyip sürdüreceği gibi görüldüğünü,
- Virüse bulunacak aşının insanlığı “büyük birader” tarafından yönetilir duruma getireceğini, bunun da Bill Gates ve Davos'taki arkadaşlarının kurduğu küresel hükümetçe olabileceği olasılığını dile getiriyor.

Vodinalı'nın kitabı distopya gibi düşünülebilir. Ancak ortaya koyduğu savlar, belgelere dayanıyor. Hali hazırda bilgisayar ve cep telefonlarımızla her an izleme altında değil miyiz? Ama bir de bunun, düşünce, ifade, çalışma ve seyahat hürriyetini de kısıtlar duruma geldiğini düşünün.

Bu açıdan kitabın uyarıcı niteliğini öne çıkıyor.

Araştırmacı yazarlığının bir örneğini veren Hüseyin Vodinalı'yı kutluyorum.

07/45

TEKSTİL İHRACATÇISINA REKABET DOPİNGİ

Türkiye ihracatında önemli bir yere sahip olan tekstil ve konfeksiyon sektörü, Ticaret Bakanlığının UR-GE, TURQUALITY ve Marka programları kapsamında destek almaya devam ediyor.

İhracatımızda önemli bir yere sahip olan tekstil ve konfeksiyon sektörü, Ticaret Bakanlığının UR-GE, TURQUALITY ve Marka programları kapsamında destek almaya devam ediyor.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, geçen yıl 28,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren tekstil ve konfeksiyon sektörünün teknoloji, AR-GE, inovasyon, tasarım ve markalı ürün ihracatına dayalı rekabeti esas alan bir yapıya doğru gelişim gösterdiğini söyledi.

42 FARKLI PROJEYE DESTEK

Bakanlığın sektöre verdiği desteklerin artarak süreceğini dile getiren Bakan Pekcan, "Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi - UR-GE programımız kapsamında bugüne kadar, tekstil ve hazır giyim sektöründe, 21'i aktif 21'i tamamlanmış olmak üzere 42 farklı projeye destek sağlamış bulunuyoruz. TURQUALITY programı kapsamında 37 firmamızın 39 markası, Marka programı kapsamında ise 12 firmamızın 12 markası desteklenmektedir" dedi. Ticaret Bakanı Ruhsar Pek-

can, İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçı Birliği (İHKİB) İnovatif Fikir Maratonu Ödül Töreni'ne canlı bağlantıyla katıldı.

Tekstil ve konfeksiyon sektörünün başta Avrupa ülkeleri olmak üzere küresel pazarlarda en güçlü biçimde yer almaya devam etmesi için destekleri sürdüreceklerini kaydetti.

ÖNEMLİ ALTYAPIYA SAHİP

Bakan Pekcan, "Gelinen noktada, fiyat bazlı rekabetten ziyade kalite, teknoloji, AR-GE, inovasyon, tasarım ve markalı ürün ihracatına dayalı rekabeti esas alan bir yapıya doğru gelişim gösterildi. Ürünlerimiz, yabancı ülke pazarlarında; kalite, tarz ve diğer pek çok açıdan beğeni ile karşılanmaktadır. Firmalarımız katma değeri yüksek üretim ve ihracatta önemli bir altyapı ve kapasiteye sahiptirler" değerlendirmesini yaptı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, tasarım faaliyetleri ve firmalar bünyesinde tasarım departmanı kurulması veya geliştirilmesine yönelik desteklere sektörden büyük bir ilgi olduğunu görmekten de memnuniyet duyduklarını da aktardı.

İMALAT PMI ŞUBAT AYINDA GERİLEDİ

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) şubatta 51,7'ye geriledi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Şubat 2021 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI şubatta üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50,0'nin üzerinde gerçekleşerek faaliyet koşullarındaki iyileşmenin sürdüğü yönünde sinyal verdi.

PMI, şubatta 51,7'ye geriledi

Ocak'ta 54,4 olarak ölçülen PMI, şubatta 51,7'ye gerileyerek sektörün performansında ılımlı bir iyileşmeye işaret etti. Faaliyet koşullarında gözlenen genel iyileşme, Covid-19 salgınının süregelen etkileri altında yeni siparişlerde yaşanan yavaşlamaya rağmen gerçekleşti. Bu arada, yeni ihracat siparişleri ise üst üste ikinci ay artış kaydetti. Yeni siparişlerdeki yavaşlama ve hammadde arzındaki sorunlara rağmen, talep tarafında gözlenen bazı iyileşme işaretleri, imalatçıların üretimi artırmada rol oynadı.

Üretim üst üste ikinci ay artış gösterdi, ancak bu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. Üretimde devam eden büyüme ile birlikte firmaların birikmiş işlerinde geçtiğimiz eylül ayından beri en hızlı düşüş yaşandı. Üretim gereksinimlerindeki artış ve yeni üretim hatlarının planlanması, firmaların şubatta da istihdam düzeylerini artırmalarına yol açtı. Böylece, mevcut istihdam artış trendi dokuzuncu aya ulaştı.

Son aylarda Türk lirasında gerçekleşen değer kazancı, enflasyonist baskıların hafiflemesini sağladı. Girdi maliyetleri artmaya devam etti ancak bu artış Temmuz 2020'den beri en düşük oranda gerçekleşti. Girdi fiyatlarında artış bildiren firmalar, bu durumu hammadde maliyetlerindeki yükselişe bağladı. Özellikle iplik fiyatlarındaki artıştan sıklıkla bahsedildi. Nihai ürün fiyatları enflasyonu ise azalmayı sürdürerek son 10 ayın en düşük düzeyinde kaydedildi. Anket katılımcıları, tedarik zincirlerindeki sorunların devam ettiğini bildirdi. Hammadde teminindeki zorluklar ve nakliye konteynırlarına erişimde yaşanan sıkıntılar, tedarikçilerin teslimat sürelerindeki keskin artışın devam etmesinde rol oynadı. Bu durum, satın alma faaliyetlerindeki hafif yavaşlama ile birleşerek girdi stoklarının daha da azalmasına yol açtı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Şubatta yeni alınan siparişlerin yavaşladığına ilişkin işaretlere rağmen manşet Türkiye PMI pozitif bölgedeki seyrini korudu. Bu durum, firmaların yeni siparişlerdeki büyümenin duraksamasından etkilenmeyerek üretim ve istihdamı artırmaya devam etmesinden kaynaklandı. Enflasyon cephesinde de olumlu gelişmeler dikkat çekti. Tedarik sorunlarının küresel çapta hammadde fiyatlarında yol açtığı yükselişe karşın, Türk lirasındaki değer kazancı bu baskıları hafifletmeye yardımcı oldu ve satış fiyatlarında geçen yılın nisan ayından beri en düşük oranlı artışın gerçekleşmesini sağladı."

EN GÜÇLÜ BÜYÜME ANA METALLER SEKTÖRÜNDE

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI şubat verilerine göre son aylarda tedarik zincirlerinde yaşanan ciddi aksamlar birçok sektörün üretim ve sipariş

akışlarını olumsuz etkilerken, Covid-19 salgını operasyonları sektöre uğratmaya devam etti. Takip edilen 10 sektörden dördünün üretimini arttırdığı şubat ayında en güçlü büyüme ana metaller sektöründe gerçekleşti. Buna karşılık kimyasal, plastik ve kauçuk ile gıda ürünleri sektörlerinde üretim yeniden hız keserken elektrikli ve elektronik ürünler, giyim ve deri ürünleri ve ağaç ürünleri sektörlerinde ise yavaşlamanın devam ettiği görüldü.

Şubatta 10 sektörün tamamında tedarikçilerin teslimat süreleri artarken çoğunluğunda önemli gecikmeler yaşandı. En ciddi aksamlar kimyasal, plastik ve kauçuk, makine ve metal ürünleri ile elektrikli ve elektronik ürünler sektörlerinde gerçekleşti. Yeni siparişler yalnızca metalik olmayan mineral ürünler ile ana metal sanayi sektörlerinde arttı. Toplam yeni siparişlerle kıyaslandığında daha fazla sektörün yeni ihracat siparişlerinde büyüme kaydedildi.

On sektörün sekizinde istihdam artışı sağlandı. Sadece giyim ve deri ürünleri ile elektrikli ve elektronik ürünler sektörlerinde aksi yönde bir eğilim gözlemlendi. İstihdam artışının en hızlı gerçekleştiği sektör ağaç ve kağıt ürünleri oldu. Türk lirasındaki değerlendirme trendi, sektörlerin çoğunluğunda maliyet enflasyonunun düşüş göstermesini sağladı. Özellikle makine ve metal ürünleri ile ana metal sanayi sektörlerinin maliyet enflasyonunda güçlü yavaşlamalar kaydedildi ve her iki sektörde de girdi maliyetleri bir yılı aşkın dönemin en düşük oranlarında arttı. Girdi maliyetlerindeki artışın hızlandığı tek sektör tekstil ürünleri oldu ve iplik fiyatlarında yaşandığı bildirilen artışlar bu sektörün girdi fiyatları enflasyonunu son 29 ayın en yüksek düzeyine çıkardı. Bunun yansıması olarak, nihai ürün fiyatlarında en hızlı artışın gerçekleştiği sektör de tekstil ürünleri oldu.

Son aylarda Türk lirasında gerçekleşen değer kazancı, enflasyonist baskıların hafiflemesini sağladı. Girdi maliyetleri artmaya devam etti ancak bu artış Temmuz 2020'den beri en düşük oranda gerçekleşti.

KOSGEB'TEN 2020'DE 69 BİN İŞLETMEYE 1,5 MİLYAR LİRA DESTEK

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), koronavirüsün etkili olduğu 2020'de, Türkiye'nin 7 bölgesinde, imalat-tan inşaatla, ulaştırmadan bilgi ve iletişime kadar çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren 69 bine yakın işletmeye toplamda 1,5 milyar lirayı aşkın destek sağladı. KOSGEB'in 2020 Faaliyet Raporu'ndan derlenen verilere göre, kurum tarafından 68 bin 803 işletmeye geçen yıl 1 milyar 517 milyon 34 bin 551 lira destek sağlandı. 54 bin 259 işletme KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamındaki desteklerden, 14 bin 544 işletme ise KOSGEB KOBİ Kredi Faiz Desteği Yönetmeliği çerçevesinde sağlanan imkanlardan yararlandı. KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında verilen desteklerden yararlanan işletmelerin birden fazla destek alabilmesi sonucu toplam işletme sayısı 68 bin 803'ü buldu.

En Çok Desteği İç Anadolu'daki İşletmeler Aldı

KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamındaki destekleri en çok İç Anadolu Bölgesi'ndeki işletmeler kullandı. Bölgedeki 10 bin 468 işletmeye 355 milyon 995 bin 557 lira destek verildi. Bu bölgeyi, 14 bin 334 işletmeye verilen 355 milyon 807 bin 266 lira ile Marmara Bölgesi takip etti.

Ege Bölgesi'nde 6 bin 878 işletme 181 milyon 277 bin 660 lira, Karadeniz Bölgesi'nde 5 bin 673 işletme 146 milyon 95 bin 640 lira, Akdeniz Bölgesi'nde 6 bin 365 işletme 136 milyon 427 bin 945 lira destek aldı.

Söz konusu bölgeleri 3 bin 898 işletmeye verilen 99 milyon 328 bin 521 lira destekle Güneydoğu Anadolu, 3 bin 199 işlet-

meye sağlanan 84 milyon 410 bin 691 lira destekle Doğu Anadolu bölgesi izledi. KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında verilen desteğin yüzde 61,74'ünün mikro, yüzde 23,51'inin küçük, yüzde 14,75'inin ise orta ölçekli işletmeler tarafından kullanıldığı kayıtlara geçti. Öte yandan, geçen yıl KOSGEB KOBİ Kredi Faiz Desteği Yönetmeliği kapsamında 14 bin 544 işletmeye 157 milyon 691 bin 271 lira destek verildi. Bu kapsamda, Kilis, Elazığ, Malatya, Rize ve Giresun gibi iller acil destek kredisi faiz imkanlarından yararlanırken, makine teçhizat kredisi ve işletme kredisi alanlarında da söz konusu destek çeşitli kuruluşlarca kullanıldı.

KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında verilen desteklerin kullanımında imalat sektörü başı çekti. Bu alanda sağlanan desteklerin yüzde 72'sine karşılık gelen 987 milyon 620 bin 461 lira imalat sektörüne verildi. Bu sektörü, yüzde 11,76'lık pay ve 150 milyon 909 bin 268 lira ile toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü takip etti. KOSGEB'in bu alandaki desteklerinden madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, inşaat, bilgi ve iletişim ile ulaştırma ve depolamanın da aralarında yer aldığı birçok sektör faydalandı.

Salgınında KOBİ'lerin Durum Tespiti Yapıldı

Kurum geçen yıl COVID-19 nedeniyle ortaya çıkan acil durum nedeniyle KOBİ'lere ilişkin mevcut durumun ortaya konulması ve KOSGEB tarafından alınabilecek önlemlerin araştırılması amacıyla üç çalışma yürüttü. Bu kapsamda, 2020 yılının mart, nisan ve aralık aylarında salgının işletmeler üzerindeki etkilerini tespit amacıyla anketler düzenlenerek, veriler analiz edildi ve kurum tarafından bunlara uygun stratejiler hayata geçirilmeye çalışıldı.

EĞİTİM KİŞİYE BÜTÜNÜ KAVRAMA YETENEĞİ KAZANDIRMALI

Prof. Dr. İbrahim ORTAŞ

Eğitim Kişiyi Bütün Kavramayı Kazandırmalıdır

Kişilerin içinde yaşadığı dünyayı ve onun işleyiş mekanizmasını öncelikle kavraması gerekir. Yaşamı bütünsel kavraması sosyal yaşamında da kişilerin olay ve olgular arasında doğru ilişki kurmasına yol açacaktır. Doğal olarak insan içinde doğduğu doğayı, toplumu ve ortamı tanımak ve ona göre kendine bir yaşam yol haritası çıkarmak ister. Bu süreçte insanı asıl insan yapan verdiği uğraşlarıdır. Bu süreçte doğal ihtiyaçların giderilmesi konusundaki çabaların ötesinde yaşama ne katmak istediği, savundukları ve bunları gerçekleştirmek için uğraşısı daha da önemlidir. Uğrunda mücadeleye edilmeyen hiçbir şeyin kıymeti yok ve kıymeti de bilinmez. Kişinin yaşam dair beslenme ve üremenin dışında bir ereği ve bu uğruda verdiği bir çabası olmalıdır. Ereği ve eylemi akla uygun, yapılabilirliği ve sonuçları da gerçeğe uygun olmalıdır. Eğitim birazda bu tür konuları kişiyi kazandıracak ortam ve eylemlilik içinde olmalıdır.

“Goethe’ye göre ise, “eğitim temeli olarak bütün bir kültürü teşkil etmek-tedir”. Kızıl-derili kültürünü korumak için halen insanını kendi binlerce yıllık geleneksel kültürü ile eğitiyor. Eğitim kişiyi farkındalık yaratıyorsa, kişinin kendi bilincini oluşturuyorsa önemlilik kazanmıştır demektir. Yunus Emre’nin, “ilim ilimdir, ilim kendini bilmektir, sen kendini bilmesen bu ne tür okumaktır”. Kişi kim olduğunu, ne yaptığını ne tür sorumlulukları ve sınırları olduğunu bilmiyorsa bir sorun var demektir. Eğitim ve öğretim alan kişinin bu süreçte kendini tanıması için bütün dünyada eğitimcilerin niteliği kadar eğitim ortamının yaratığı ortamda ayrı önem taşımaktadır. Okul üniversite ortamı kişinin içinde yaşadığı doğayı kavraması (başta kozmosu bilmesi), fen okuryazarı olması, tarih, coğrafya, sosyoloji felsefe, mantık ve psikoloji bilmesi önemli. Ayrıca çalışma prensipleri ve değerler eğitimi olarak yetişkin bir birey olması önemli. Ancak son yıllarda öğrencilerimizin gerek sınıf içindeki derse ilgisi, gerek sınıf dışındaki davranışları beni düşündüren derecede geride olmalıdır. Ayrıca son dönemlerde öğrencilerin sınav kâğıtlarında yazdıkları çok daha korkutucu. Adeta bu gençlik ile ülkemiz “ileriye taşınamaz” dedirtiyor. Gençliğini koruyamayan geleceğini koruyamaz görünüyor. Birey olma yanı evet veya hayır kavramlarını yerine göre kullanmaktan ge-

çer. Başkaları için yaşayan ve başkasını önemseyen kişi karşılığını almayanınca hayal kırıklığına uğrar.

Birçok insan gerek eğitim sisteminin yetersizliği veya yaşamda aile ve arkadaş çevresinde ve kendi gözlemleri ile kendi yaşam yol haritası sağlıklı kuramamışsa muhtemelen hep sorunlu yaşayacaktır. Hayata mutlu olmak için değil de para kazanmak için mesleğini ve diğer hayatı derecedeki ilişkilerine yönelmişse başından sorunlu başlamış olabilir. Hep derler ya kendini tanımak en büyük başarıdır, kişinin kendi potansiyelini keşfetmesi veya farkına varması ve yeteneklerini ortaya çıkarması en büyük başarıdır. Kişinin kendi kendisi ile diyaloga geçmesi, kendisini sorgulaması gerekiyor. Ben kimim, ben yaşamda ne istiyorum, hayallerim neler, nelerden hoşlanıyorum veya tersinden neyi istemiyorum sorularının cevaplarını sorularını kendimize sormalıyız. Görünen o ki, hayatında kendi kendisine “Ben ne istiyorum” veya ben ne istemiyorum sorularını kendine hiç sormayan o kadar çok insan var. Böyle kişilerin ezbere yaşadıkları çok rahatlıkla günlük yaşamdaki pratiklerinde söylemlerinde sıkça rastlanır.

Felsefe, Sanat ve Bilim İnsanın Aydınlanması İçin Şart

Kişilerin ve toplumların gerçeğe ulaşması için felsefe, bilim ve sanat en önemli yardımcı araçlardır. Bu araçlardan yoksun kişi ve toplumlar ne yazık ki gelişme ve uygarlaşma yolunda geride kalmaktadırlar. İleri bir gelişmişliğe ve medeniyet düzeyine ulaşmış toplumların tamamında felsefe, bilim ve sanat eğitiminin öğrenim programlarında önemli yer tuttuğu görülecektir. Bugün Avrupa ülkelerinin bir bütün olarak 2500 yıllık bir geçmişten gelen felsefe ve sanat eğitimi ve tanışması ve Rönesans’la birlikte de bir bilim eğitimine sahip oldukları ve bu sayede görece ileri toplumlar olarak kabul edilmektedirler. Son yıllarda eğitim sistemimizin yaşadığı sorunlar ve öğrencilerimizin araştırmacı ve sorgulayıcı yönünün gelişmemesinin altında felsefe, mantık, sosyoloji, psikoloji ve sanat eğitiminin bilimsel esaslara göre verilmemesi sorgulanıyor. Araştıran, sorgulayan ve bilgi üreten ürettiği bilgiyi teknolojiye dönüştürmeyi bilen yaşama farklı boyutlarda bakabilen düşünce geliştiren insanlar yetiştirmek istiyorsak, öncelikle eğitim sisteminin ve ortamının değişmesi acilen değişmesi gerekir.

Tevfik Fikret'in belirttiği gibi fikir ve düşüncesi hür nesiler yetiştirmek için gençlerin mutlaka bu bilinci ve özgürlüğü sağlayacak bilime, felsefeye ve sanata eğitimi almaları gerekiyor.

Baştan Sona Eğitim Sitemimizi Gözden Gerekir Gerekir, Durum Çok Parlak Değil

Ülkemiz düşün hayatı ve sağlıklı geleceği için nitelikli eğitim hayati önemde bir konu. Maalesef ülkemiz Cumhuriyetin ilk yıllarında benimsediği ve amaç edindiği muasır medeniyetler seviyesine çıkma konusunda amaç edindiği eğitim amacını soğuk savaş sürecinde kaybetti. Nitelikli eğitim kurumlarının başında gelen Köy Enstitülerini kapattı. Öğretmem yetiştirme sistemini sulandırdı. Üniversitelerini uluslararası ölçekte nitelikler kazandıracak özerk kurumlar durumunda muhafaza edemedi. Ulusal düzeyde bir bilim politikası ve stratejisi geliştiremedi. Üniversitelerinde nitelikli bilim insanı barındırmadı. İyi eğittiği çoğu insanında beyin göçüne feda etti. Halende iyi gençlerini elinde tutacak bir mekanizması ve programı bulunmamaktadır. Son 40 yılda teste dayalı sınavlar kıskacında öğrencilerini hayata hazırlamadı. Temel eğitimde hayta nitelikli öğrenci hazırlama yerine sınava hazırlana öğrenciler, hiçbir kültürel ve sanatsal yetkinlik kazanmadan, hiçbir değer ve bilinç kazandırılmadan mezun edilir oldu. Çoğu gencimiz tarih, edebiyat ve tartışmadan uzak görmek üzüyor tabii. Dünyadaki olay ve olguları tartışmaktan çok genel bilgi sahibi ancak derinlemesine analiz etme, analitik sorgulamadan uzak oldukları görülüyor. Çoğunlukla sahip oldukları bilgi sosyal medya üzerinden kırıntı bilgidir öteye geçemiyor. Son sınavlardan sonra öğrencilerimizde gömdüğüm boşluğun korkunç boyuta olduğunu hissettim ve içim yanıyor. Sorun belki tek tek öğrencilerin kendi sorumluluğunda. Ancak bir de işleyen bir yapı ve okul, üniversite yapısı var. Üniversitenin en azında kişinin kendisinin bilincine varması farkı fark ettirecek ortamlar sunması beklenir. Biraz analitik düşünme, yöntem kazandırması beklenir.

Bu bağlamda yeni eğitim dönemi hayırlı olsun. Önce sağlık, sonrada gençlerimizin kendilerine ve beyinlerine değer vermesi dileği ile.

MERKEZ BANKASI'NDAN PARA POLİTİKASI AÇIKLAMASI

Yatırımcılara sunum yapan Merkez Bankası, "Sıkı para politikası duruşu kararlılıkla sürdürülecek. Rezervler istikrar kazandı ve ılımlı bir toparlanma başladı" mesajını verdi.

Merkez Bankası'nın (TCMB) bugün yatırımcılara gerçekleştirdiği toplantıya ilişkin internet sitesinde yayımladığı sunumda öne çıkan bazı ayrıntılar şöyle:

*2021 yılsonu tahmin hedefi dikkate alınarak, enflasyonda kalıcı düşüşe ve fiyat istikrarına işaret eden güçlü göstergeler oluşana kadar, sıkı para politikası kararlılıkla uzun müddet sürdürülecek

*Gerekmesi durumunda ilave parasal sıkılaştırma yapılacak

*İktisadi faaliyet güçlü bir seyir izlemekte

*Yüksek frekanslı veriler ekonomide kademeli yavaşlamaya işaret ediyor

*Bankacılık sektörün döviz swaplara yapısal ihtiyacı göz önüne alındığında TCMB, TL ve döviz likidite yönetimine katkı sağlamak için swap işlemlerine devam edecek

*Ancak piyasa koşulları uygun olması halinde, bankalara sağlanan swap imkanlarının gerilemesi beklenmekte

*İktisadi faaliyet güçlü bir seyir izlemekte

*Rezervler istikrar kazandı ve (rezervlerde) ılımlı bir toparlanma başladı

*Sıkı para politikası duruşu ve politika kredibilitesi kademeli rezerv birikimine katkı sağlayacak

*Enflasyon üzerindeki birikimli kur etkisinin önümüzdeki aylarda azalması bekleniyor

*Hizmetler ve bağlantılı sektörlerdeki yavaşlama ve bu sektörlerin kısa vadeli görünümüne dair belirsizlikler sürmektedir

*Salgın döneminde sağlanan yüksek kredi büyümesinin birikimli etkileriyle güç kazanan iç talebin cari işlemler dengesi üzerindeki olumsuz etkisi devam etmekte

*İç talep koşulları, döviz kuru başta olmak üzere birikimli maliyet etkileri, uluslararası gıda ve diğer emtia fiyatlarındaki yükseliş ve enflasyon beklentilerindeki yüksek seviyeler, fiyatlama davranışları ve enflasyon görünümünü olumsuz etkilemeye devam etmekte.

Uğur Mumcu, Türkiye'nin Yapısal Özellikleri ve Anayasal Düzeni, Cumhuriyet Kitapları, 64 Sayfa

Cahit Kayra, Savaş Türkiye Varlık Vergisi, Tarihçi Kitabevi, 5. Baskı, 432 Sayfa

Türkiye'nin Yapısal Özellikleri ve Anayasal Düzeni

Cumhuriyet Kitapları, Uğur Mumcu'nun 1969 yılında yazdığı bir bilimsel makalesini gözden geçirilerek ilk kez kitap olarak yayımlamaktan dolayı övünç duyuyor.

Bu kitap, genç Uğur Mumcu'nun birikiminin derinliğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Türkiye'nin demokrasi tarihindeki aşamaları irdelemede sağlam bir tutarlılık içermektedir. Mumcu'nun ileriki yıllarda boyutlandığı Cumhuriyet devrimi ve kazanımları ile sol öğretiyi bütünleştiren çizgisinin ilk çarpıcı göstergesi niteliğindedir. Tüm dünyayı çevreleyen "68 kuşağı" ile özgürlükçü 1961 Anayasası'nın etkisi altındaki Türkiye'nin düşünce ve tartışma evrenini belgelemektedir.

Kitapta ayrıca Mumcu, bir kurucu ve kurutarıcı düşünce ve uygulama yöntemi olarak Kemalizm'e bugün de güncelliğini koruyan yorumlar getirmektedir.

Savaş Türkiye Varlık Vergisi

Varlık Vergisi tartışması, uygulanmasından 70 yıl sonra, dünyadaki siyasi değişime koşut bir görüntüde ve o günlerin değil günümüzün ölçütleriyle yeni, anakronik bir kampanyayla canlandırıldı. Bu tartışma, ilgili kamuoyunu o derece bizar etmiş olmalı ki, bıkkınlık veren bu durum karşısında ilk kez daha kapsamlı bir şekilde hazırlanan Savaş Türkiye Varlık Vergisi kitabı beklenen ilgiyi gördü. O nedenle yeni baskılara gitmek gereği duyuldu. Kitaba gösterilen bu ilginin arkasındaki düşünsel temel şudur: Varlık Vergisi tartışması formatı altında açılan bu eleştiri kampanyası, Türkiye Cumhuriyeti'ni, bu Cumhuriyet'in temel değerlerini, Cumhuriyet'i kuran ve yöneten erdemli kadroyu haksız yere küçültmek, yaralamak içinmiş izlenimini veriyor. Bu amacı taşıyan bazı yazılar, seçili bir bölümü olayın tümünden ayırarak eleştiri malzemesi yapmakta ve bir anlamda konuyu istenilen belli bir yöne çekmektedir. Bu kitap, Varlık Vergisi olayını tek bir açıdan değil bir bütün halinde ve karşılaştırmalı olarak açıklamak için hazırlanmıştır.

(Tanıtım Bülteninden)

Kısa Çalışma Ödeneğinin Süresi 31 Mart'a Kadar Uzatıldı

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla, koronavirüs ile mücadele kapsamında iş yerlerinde uygulanan kısa çalışma ödeneğinin süresi, 31 Mart 2021 tarihine kadar uzatıldı. Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'na göre, 31 Ocak 2021 tarihine kadar kısa çalışma başvurusu yapan işyerleri için kısa çalışma ödeneği süresinin 31 Mart 2021 tarihine kadar uzatıldığı belirtildi. Söz konusu kararda, "4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun geçici 23'üncü maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde, yeni tip koronavirüs nedeniyle dışsal etkilere kaynaklanan dönemsel durumlar kapsamında zorlayıcı sebep gerekçesiyle 31 Ocak 2021'e kadar kısa çalışma başvurusunda bulunan işyerleri için kısa çalışma ödeneğinin süresi, anılan Kanun'un ek 2'nci maddesi kapsamındaki uzatma süresiyle sınırlı kalmaksızın, 29 Haziran 2020 tarihli ve 2706 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda belirtilen esaslar çerçevesinde ve 22 Aralık 2020 tarihli ve 3317 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile uzatılan 2 aylık süreden sonra başlamak üzere 31 Mart 2021'e kadar uzatıldı" denildi.

Beyaz Eşya Satışları Arttı

Ocak ayında toplam beyaz eşya satışları yüzde 26 artışla 2 milyon 666 bin 960 adede çıktı. Pandemiye zorlanan beyaz eşya sektörü 2021 yılına artışla girdi. Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBEŞD) Ocak ayında 6 ana beyaz eşya grubunda beyaz eşya iç pazar satışlarının geçen yıla göre yüzde 59 artışla 664 bine yükseldiğini açıkladı. Böylece iç talepteki artış 2021'in ilk ayında da devam etti. Beyaz eşya ihracat hacmi ise Ocak ayında 2.20 milyon adetle geçen yıla göre yüzde 17 büyüdü. Toplam satışlar da yüzde 26 artışla 2.66 milyon adede ulaştı. Ocak ayı beyaz eşya üretim hacmi ile artan iç talep sayesinde yıllık yüzde 38 artışla 2.7 milyon adet oldu. TÜRKBEŞD verilerine göre 2020'de üye firmaların 6 ana ürünündeki Türkiye satışları pandemi koşullarına rağmen bir önceki yıla kıyasla yüzde 16 artmıştı. Artan hijyen ve gıda saklama ihtiyacı, evlerde geçirdiğimiz sürenin artması, beyaz eşyanın hayatımızdaki önemini daha da artırdığını vurgulayan TÜRKBEŞD Yönetim Kurulu Başkanı Can Dinçer, 2020 yılını başarılı sonuçlarla geride bırakarak, 2021 yılına güzel bir başlangıç yaptıklarını söyledi. Aşılamanın başlaması ile pandemiye karşı önemli bir adım atılmış olduğunu belirten Dinçer, "Ancak aşının dünya genelinde yaygınlaşması zaman alacak. Ayrıca virüste mutasyon nedeniyle de sıkı önlemlere devam etmemiz gerekiyor. Dolayısıyla iş planlarımızda ve operasyonlarımızda tedbiri elden bırakmamalıyız" dedi.

Reel Kesim Güven Endeksi Şubatta 109,3

Reel Kesim Güven Endeksi, şubatta, bir önceki aya göre 2,3 puan artış gösterdi.

Reel Kesim Güven Endeksi, şubatta, bir önceki aya göre 2,3 puan artarak 109,3 seviyesinde gerçekleşti. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki toplam istihdam, sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, mevcut mamul mal stoku ve genel gidişata ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi.

Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi ise (RKGE-MA) bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak 108,7 oldu.

Sanayide Üretim ve Verimlilik Arttı, Reel Birim Ücretler Azaldı

2020 yılında 2019'a kıyasla sanayide toplam çalışılan saat yüzde 5,1 oranında gerilerken, üretim yüzde 2,2 arttı. Saatlik işgücü verimi yüzde 7,9 artarken, TL cinsinden reel birim ücret yüzde 3,2 azaldı. Pandemi yılı olan 2020'de Türkiye'de çalışılan toplam saat bir önceki yıla göre azalsa da üretim artarken, reel ücretler azaldı. İktisatçı Zafer Yükseler'in TÜİK verilerinden yaptığı hesaplamalara göre, 2020 yılı genelinde sanayide çalışılan saat yüzde 5,1 oranında geriledi. Buna karşın üretim yüzde 2,2 oranında artarken, saatlik işgücü verimi de yüzde 7,9 yükseldi. İşgücü maliyetindeki ortalama artış tüketici enflasyonunun (TÜFE) üzerinde olmasına karşın, iş gücü verimliliğindeki artış nominal birim ücret artışını sınırladı ve 2020 yılı genelinde nominal birim ücret yüzde 8,5 yükseldi. Böylece TL cinsinden reel birim ücret TÜFE'ye göre yüzde 3,2 geriledi. Dolar ve Euro kurunda 2020 genelinde ortalama artış, sırasıyla, yüzde 23,5 ve yüzde 23,9 olurken, 2020 yılında dolar ve euro cinsinden reel birim ücretlerde yüzde 10'un üzerinde bir düşüş gerçekleşti.

Ekonomiye Torba Teklif

Hükümetin hazırladığı torba teklifle haciz satışlarına çekidüzen verilecek. Açık artırmalara katılmak için teminat alınacak, elektronik ortamda yapılabilecek. Hile karıştıranlar cezalandırılacak. Ayrıca, vergi borcu olanlara akaryakıt dağıtım lisansı verilmeyecek. Ödeme kaydedici cihazlarda hile yapanlara hapis cezası verilecek.

“HACİZ SATIŞLARINA DÜZENLEME”

Hürriyet gazetesinden Nuray Babacan'ın haberine göre taslakta, çok sayıda bakanlığı ilgilendiren düzenleme olacak. Buna göre, haciz satışlarına çekidüzen verilecek. Açık artırmalara katılmak için teminat alınacak ve elektronik ortamda yapılabilecek. Hile karıştıranlar cezalandırılacak. Ayrıca, vergi borcu olanlara akaryakıt dağıtım lisansı verilmeyecek. Ödeme kaydedici cihazlarda hile yapanlara hapis cezası verilecek.

TBMM'de hazırlıkları süren ve birçok bakanlığı ilgilendiren torba teklif üzerindeki çalışmalar sürüyor. Taslak metinde yer alan bazı düzenlemeler şöyle:

Hacizli malların açık artırma yolu ile satılması sırasında, açık artırmaya katılacaklardan mala biçilen değer in yüzde 5'i oranında teminat alınması öngörülüyor. Taslak ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan menkul malların da pazarlık usulü ile satılmasına olanak sağlanıyor.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nca lisans verilen akaryakıt dağıtıcısı ve bayisi gibi firmalardan; kayıt dışılığa sebep olacak şekilde belgesiz olarak akaryakıt alım satımı yapanlar, sattıkları akaryakıtların belgelerini başka firmalar veya kişiler adına düzenleyenler ile bu belgeleri kullananların fiilleri kaçakçılık suçları kapsamına alınıyor.

“VERGİ KAÇAKÇILIĞI İLE ETKİN MÜCADELE EDİLECEK”

Vergi güvenliğinin sağlanması, kayıt dışı ekonomi ve vergi kaçakçılığı ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi amaçlarıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yetkilendirilmediği halde ödeme kaydedici cihaz mührünü kaldıran, donanım veya yazılımını değiştiren, satışlara ait mali bilgilerin cihazda kayıt altına alınmasını engelleyen kişilerle 3 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası verilecek.

Finansal Kesim Dışı Net Döviz Açığı 157,57 Milyar Dolar

Finansal kesim dışındaki firmaların net döviz pozisyonu açığı Aralık sonunda, Kasım sonuna göre 1 milyar 188 milyon dolar azalarak, 157,57 milyar dolara geriledi. Merkez Bankası'nın (TCMB) verilerine göre, bu dönemde, finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlıkları 4.02 milyar dolar artarken, yükümlülükler 2 milyar 832 milyon dolar arttı. Bu dönemde, yurt içi bankalarındaki mevduat, ihracat alacakları ve yurt dışına doğrudan sermaye yatırımları sırasıyla 1 milyar 855 milyon dolar, 1 milyar 728 milyon dolar ve 435 milyon dolar ve sonuç olarak varlıklar 4.02 milyar dolar arttı. Aynı dönemde, yurt içinden sağlanan nakdi krediler, yurt dışından sağlanan nakdi krediler ve ithalat borçları sırasıyla 496 milyon dolar, 1 milyar 398 milyon dolar ve 938 milyon dolar artmış ve bunlara bağlı olarak yükümlülükler 2 milyar 832 milyon dolar arttı. Bu dönemde, yurt içinden sağlanan kısa vadeli krediler 496 milyon dolar artarken, uzun vadeli olanlar yatay gelişti. Yurt dışından sağlanan kredilerde de kısa vadeli olanlar 1 milyar 803 milyon dolar, uzun vadeli krediler 533 milyon dolar arttı.

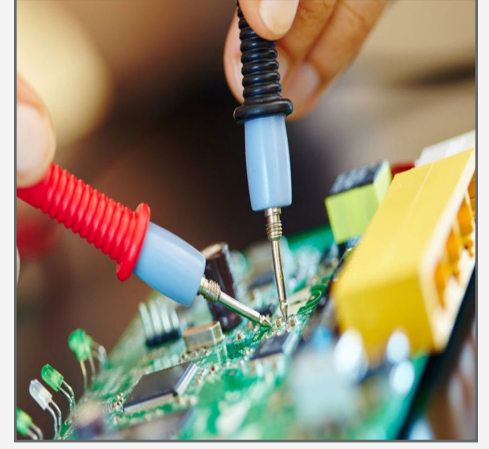
Ekonomiye Güven Şubatta Geriledi

Ekonomik güven endeksi ocak ayında 96,2 iken, şubat ayında yüzde 0,5 oranında azalarak 95,8 değerine düştü.

Ekonomik güven endeksi, şubat ayında yüzde 0,5 oranında azalarak 95,8 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Endeks, yılın ilk ayında yüzde 1,2 artışla 96,2 seviyesine yükselmişti. Ekonomik Güven Endeksi, pandemi nedeniyle nisan ayında tüm zamanların en düşük seviyesi olan 51,3'e düşmüştü. Endeks, son 10 ayın 8'inde yükseliş kaydederken pandemi öncesindeki seviyelerine dönmüş durumda.

Reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre Şubat ayında yüzde 0,3 oranında azalarak 108,7 değerini, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 1,4 oranında azalarak 100,4 değerini, inşaat sektörü güven endeksi yüzde 1,3 oranında azalarak 83,1 değerini aldı. Tüketici güven endeksi yüzde 1,5 oranında artarak 84,5 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 0,4 oranında artarak 108,9 değerini aldı.

Elektrik-elektronik ihracatı şubatta yüzde 23,7 arttı

Türkiye'nin elektrik-elektronik sektörü ihracatı 2021 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre, yüzde 23,7 artarak 1 milyar 66 milyon dolara ulaştı. Türkiye'nin şubat ayı toplam ihracatından yüzde 7,3 pay alan sektör, ülkeler bazında ise en fazla ihracatı Birleşik Krallık, Almanya ve Fransa'ya gerçekleştirdi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'nden alınan verilere göre, 2020 yılı Şubat ayında 862 milyon 534 bin dolar olan Türkiye'nin elektrik-elektronik ihracatı, bu yılın aynı döneminde 1 milyar 66 milyon dolara yükseldi. Sektör, 2021 yılı Ocak ayında ise 897 milyon dolar ürün ihracatına imza attı. Sektörün ihracatının Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay şubat ayında yüzde 7,3 olarak gerçekleşti.

Sektörün ülkeler bazında ihracat dağılımına bakıldığında, şubatta geçen yılın aynı dönemine göre en fazla ihracat yüzde 53,1 artış ve 153,8 milyon dolarla Birleşik Krallık'a yapıldı. Birleşik Krallık'ı, yüzde 34,7 artış ve 102,9 milyon dolarla Almanya, yüzde 35,3 artış ve 75,2 milyon dolarla Fransa takip etti. İrlanda'ya yapılan elektrik-elektronik ihracatının şubatta geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 224 artarak 23 milyon 596 bin dolara yükselmesi dikkati çekti.

"EN ÇOK İHRACAK AB ÜLKELERİYLE YAPILDI"

Sektörün, ülke grupları baz alındığında en fazla ihracat yaptığı bölge Avrupa Birliği (AB) ülkeleri oldu. Geçen yılın şubat ayında AB ülkelerine 361 milyon 317 bin dolarlık ihracat yapan sektör, bu yılın aynı döneminde yüzde 30,9 artışla bölgeye 472 milyon 805 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi. AB'yi, yüzde 44,7 artış ve 187 milyon 140 bin dolarlık ihracatla diğer Avrupa ülkeleri takip etti.

Elektrik-elektronik; otomotiv endüstrisi (yüzde 17,4), kimyevi maddeler ve mamulleri (yüzde 11,5), hazır giyim ve konfeksiyon (yüzde 10,4) ve çelik sektörünün (yüzde 8,3) ardından yüzde 7,3 ile ihracattan en fazla pay alan beşinci sektör oldu.

Sektörün ihracat rakamlarına iller bazında bakıldığında ise İstanbul, 554 milyon 852 bin dolarla şubat ayında en fazla ihracat gerçekleştiren il oldu. Söz konusu dönemde İstanbul'un elektrik-elektronik sektöründeki ihracatı geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 22,9 arttı. İhracatta İstanbul'u, 173 milyon 315 bin dolarla Manisa ve 65 milyon 533 bin dolarla Kocaeli takip etti.

Nar İhracatında 126 Milyon Dolarlık Tarihi Rekor

Türkiye'nin nar ihracatı 2020 yılında yüzde 29'luk artışla 97 milyon 489 bin dolardan, 126 milyon 54 bin dolara yükseldi. Nar ihracatı bu tutarla tarihi bir rekora da imza atmış oldu. Türkiye bundan önceki yıllarda en çok nar ihracatını 2013 yılında 111 milyon 668 bin dolarlık tutarla gerçekleştirmişti. Nar ihracatı miktar bazında ise; yüzde 23'lük artışla 155 bin 714 tondan, 192 bin 6 tona çıktı. Ege İhracatçı Birlikleri verilerine göre; Türkiye 2020 yılında 75 ülkeye nar ihraç etmeyi başardı. Nar veriminin ve kalitesinin 2020 yılında çok iyi olduğu bilgisini veren Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Hayrettin Uçak, 126 milyon doları aşan tutarla nar ihracatında Türkiye tarihinin en yüksek ihracat rakamına ulaştıklarını belirtti. Türkiye'nin nar ihracatının 2010 yılında 59 milyon 335 bin dolar olduğuna değinen Uçak, "Nar üreticimiz son yıllarda çok bilinçlendi. Kaliteli ve sıfır kalıntılı üretim yapar hale geldi. Bu sayede nar ihracatımız her yıl artarak son 10 yılda yüzde 125'lik artışı yakaladık. Nar, insan vücudunda bağışıklık sistemini güçlendiriyor. Pandeminin yaşandığı 2020 yılında nara dünya genelinde talep artışı yaşandı. İhracat rekorunda pandeminin de itici rolü oldu. İklim değişikliği rekolteleri olumsuz etkilemediği takdirde 2021 yılında da nar ihracatında artış bekliyoruz" dedi.

TEPAV Perakende Güven Endeksi Geriledi

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Şubat'ta stoklardaki artışlarla geçen yılın haziran ayından bu yana en düşük seviyesine geriledi. TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Şubat 2021'de bir önceki aya göre 1,3 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,4 puan azalışla -16,5 puan değerini aldı. Perakende güveninin geçen aya ve geçen yıla kıyasla azalışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşmeye rağmen mevcut stok düzeyindeki artış etkili oldu. "Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" sektörü Şubat ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Şubat ayı perakende güveninde en fazla artış Batı Anadolu Bölgesi'nde görüldü. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi. Şubat ayında -16,5 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 1,4 puan, geçen aya göre 1,3 puan azaldı. Bu değer, geçen yılın Haziran ayından sonraki en düşük düzeyi oluşturuyor. TEPE değerinin aylık ve yıllık azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşmeye rağmen mevcut stok düzeyindeki artış etkili oldu. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Şubat 2021'de -7,8 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 1,4 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 2,1 puan arttı. Şubat 2021'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 32,9'u önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 35,2'si işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik bekleyenlerin oranı ise yüzde 32 oldu.

DÜNYA
KADINLAR
GÜNÜ
KUTLU OLSUN!

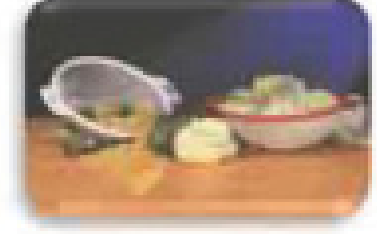
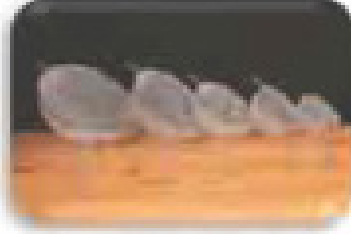
USİAD

MART

The way of natural taste...

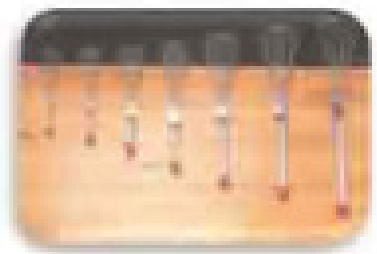

PAKTEL®

PRESENT®

MUTFAK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

PERAKENDE SATIŞ : www.paktelkitchen.com

Büro : İstoç Top.Çar. 2.Ada No: 26 Bağcılar - İstanbul Tel : 0 212 659 52 85 Fax : 659 11 22
Fabrika : Hoğdere Asfaltı Evren 2 Oto San. Sit. 22. Blok No : 6-7-16-17 Esenyurt - İstanbul
Tel : 0 212 672 10 84 FAX : 762 01 10 Web : www.paktel.com.tr E-Posta:paktel@paktel.com.tr